

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un um. . 14 "
Pe o lună . 2,40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20.
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscripte nu să inapo-
iază.

Ge vrea guvernul unguresc cu școalele românești?

București, 23 Iunie.

(Dela corespondentul nostru.) Ordinul dat de ministerul cultelor de a se scrie în matricole numele elevilor din școalele noastre în ungurește este numai preluia alor dispozițiuni cari vor exclude cu totul limba românească din școalele noastre din Ungaria. Este primul pas spre eliminarea limbii noastre din școalele susținute de noi. În curând vor veni altele și mai revolțătoare prin loviturile ce le vor da limbii noastre românești.

Nu mult după apariția cărții lui Scotus Viator despre alegerile din Ungaria și despre felul cum sunt tratate naționalitățile în această țară, reprezentantul din București al Austro-Ungariei, d. Wodianer a primit din partea ministerului de culte din Budapesta invitarea de a trimite un exemplar din legea școlară în vigoare în România. Scopul contelui Zichy este de a lua față de școalele noastre românești dispozițiunile prevăzute în legile școlare ale României față de școlile cercetate de copiii cetățenilor români de limbă străină.

Acești cetățeni ar fi ciangăii din cele câteva comune din Moldova, bulgarii din județul Tulcea și coloniile nemțești din Dobrojea. Propriu zis aceștia nu au nici o școală a lor. Toate sunt școli înființate de statul român, susținute din bugetul statului român, care e stat național, în care nu există naționalități. Este deci foarte fi-

resc ca în toate școalele să fie uniformitate în ce privește limba, și întrucât școalele stau sub controlul direct al statului care le întreține, nu pot folosi, nici nu iar putea trece nimănui prin gând să folosească în protocoalele lor altă limbă decât cea românească. În cele câteva școale susținute de confesiunile catolică și luterană cursurile sunt paralele, în limba maternă a elevilor și în limba românească.

Aceleași dispozițiuni vrea să le ia acum ministerul ungar de instrucție față de toate școalele noastre românești din Ardeal și Ungaria. Căci d. Wodianer s'a conformat invitației contelui Zichy și azi legea școlară din România este tradusă în întregime în ungurește, iar dispozițiunile ei față de străini vor fi aplicate întocmai față de școalele noastre.

România, ca stat național unitar, la alcătuirea legilor ei nu putea lua în seamă cele câteva zeci de mii de ciangăi și bulgari, cari și de altfel se simt astăzi Români, cari nu susțin din banii lor nici o școală, cari se simt ofențați dacă le spui că nu sunt Români, cari nu locuiesc nicăiri în masă compactă, cari se desnaționalizează pe zi ce merge, cari n'au dat din mijlocul lor nici un bărbat de valoare nici pentru ei nici pentru Țara în care trăiesc. Statul român și-a ridicat școalele lui, obligând pe cei ce le cercetează să se supună legilor. Atât. Nici ciangăii din Moldova, nici alți străini nu au cerut vre-odată să li-se dea școli cu limba lor de propunere, nici nu au cerut să li-se încuviințeze să-și

ridice ei singuri asemenea instituțiuni. Nu cer nici astăzi. Și nu vor cere nici odată. Ba, ce e mai mult, în diferite rânduri ciangăii, cari sunt catolici au cerut să li-se permită trecerea la ortodoxism spre a scăpa de „ponosul” că nu sunt Români. Dacă ei și-ar înființa școalele lor, nimenea nu i-ar împedea să și-le conducă așa cum voesc.

Drept răspuns la cele scrise de Scotus Viator, după informațiunile ce le am, va apare, sub îngrijirea ministerului de culte o broșură, în care se va arăta cum se procedează în România în școlile, la cari umbli copiii ciangăilor. Și, făcându-se o comparație între starea de lucruri din România și aceia care domnește în școlile naționalităților din Ungaria, Ungurii vor căuta să dovedească în fața lumii că ei sunt cu mult mai liberali. Broșura va apare în timpul cel mai scurt. Se va pune în circulație de îndată ce se vor lua alte dispozițiuni și mai draconice în contra întrebuințării limbii românești în școalele noastre.

Procedând în conformitate cu legile din România ministerul ungar de culte va cere ca toate actele să se redacteze numai în limba maghiară, registrele și corespondențele să se facă în limba maghiară, obiectele de studiu să fie predate în limba maghiară, indiferent dacă școalele sunt susținute de stat sau de noi. Acesta este planul pentru a cărui punere în aplicare s'au făcut primii pași. Cât de curând deci să ne așteptăm la noi lovituri

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA”

Ceasuri de seara.

De Ion Agârbiceanu.

— Taină. —

Umbrele serii încep să crească. Otava proaspătă din lunca se întunecă tot mai tare, plecându-se par'că ușor sub vălul de umbră, care curgea nesimțit către poalele pădurii. Soarele scâpătase, jucându-și undele arginții, după deal. Cerul înalt se umplu de-o lumină dulce. În răcoarea aerului se scaldau roiuri de musculițe. Pe sus treceau paseri, fâlfâind domol, spre pădure. Umbra cuprinsese stăjerișul până la piept, într'o linie. Sus, creștetul pădurii, strălucea încă metalic în razele aurii ale soarelui.

În urmă, ca o mângâiere, umbra îmbrăca întregul codru. Și de-odată, sub taina înserării, tăcerea, pe o clipă, toate cântărețele pădurii, încereniră frunzele ca tăiate în bronz. Par'că voiau să priceapă taina ce cobărise pe pământ. Dar în clipa următoare privighetoarea începu să-și cerce glasul. Și, după câteva întorsături, cântecul ei începu să se reverse dulce, pătimaș, înfiorând liniștea ce coborâse din cer.

— „Stai, ca petrecut, nepoate” zise moș Ioniță apropiindu-se. E frumos pe la noi, hai?” Și el se așeză pe iarba grasă lângă mine, fumându-și luleaua. „Acum, mă gândesc eu de multe ori că toată viața noastră s'a păsărilor și-a lemnelor e o taină. Iată când vine înserarea aici la pădure, când se pune liniștea asta mare, de par'că nimic

nu se mai clintește în cer și pe pământ, totdeauna îmi vine în minte gândul acesta. Ziua umbli după trebi, ziua te zolești, ziua te bucuri și te mâni, ziua n'ai vreme să te gândești. Ci seara, după ce ai isprăvit de muls vacile, îți uiți parcă de toate necazurile, te simți ușor și bun. Seara și-se trezește din suflet întrebările. Și nu știi să răspunzi, și te copleșește par'că așa o tristeță, dar fără durere. Tu ce zici?”

Ochii moșului erau plini de bunătațe. Mă priveau senini, albaștri, de sub sprâncenele stufoase, albe ca argintul. Obrazii lui erau încă tineri, ținându-și veșnic rumeni de lumina soarelui, de răsuflul luncilor și-a pădurii.

— Eu ce să zic moș Ioniță? Mie'mi place. Eu n'am mai fost pe aci de multă vreme. Și îmi pare bine că nu s'a tăiat nimic din pădurea asta, că e tot așa cum o știu, doar mai puternică. Serile, aici, mi-au plăcut totdeauna.

— Și nu simți, totuși, așa o tristeță în suflet? Ca și când ar fi să răspunzi la o întrebare grea, pe care n'o poți pricepe? Simțești! Ți-o citesc eu din ochi, de pe față. Și paserile simțesc povara asta, seara. Când, mai întâi, se umple pădurea de umbră, n'ai băgat de seamă cum tac deodată toate par'că li frică. Și asta e în toată seara așa. Și eu mine e așa în toată seara. Cântă ele paserile iar, după ce s'au dat cu vălul de umbră, și eu dela o vreme mă gândesc la ziua de mâine. Dar ceva rămâne adevărat: când se înserează, aici la pădure, stă toată lumea pe gânduri.

— Așa e, moș Ioniță aici e liniște. Pe la noi, prin orașe însă, numai seara încep să trăiască oamenii. Mai ales vara. Seara, la oraș, nu afli liniște.

— Și nici acasă în sat, nu e. Știu eu, cunosc, zise moș Ionuț făcând un semn larg cu mâna.

„— Și nici că se poate — adause sugând din țevă. Eu, acum, trăiesc de ani îndelungați aici la pădure. Și mi-am făcut o credință. Aici, în pădure, în pustietatea câmpului, s'adună seara toate duhurile răătăitoare prin lume. Vin să doarmă aici, netulburate de nimeni, să se odinească. Și, cum cad în ascunzișurile pădurii deodată cu umbrele înserării, umplu de înfiorare și pădurea și paserile și pe omul ce-i în apropiere. Aduc eu ceva din ființa lor de pe alte tărâmuri. Sunt însă tot duhuri bune, duhuri obosite, cari sufăr pentru necazurile oamenilor. Vin să se odihnească. Și când adorm ele, și când încep să suspine în vis și paserile și arborii, se ridică încet din ascunzișul cel mai dosit al pădurii, o vedenie albă, cu chip de muere supărată, cu aripi lungi, ușoare. Trece încet, cu ochii închiși, adormită, ca și când ar duce-o pe sus o apă nevăzută. Rar fâlfăie din aripă. Ci din sborul ei se desprinde ceva răcoros ce-ți pătrunde în suflet, dacă te află treaz. Ea zboară mai departe, singură stăpânitoare în văzduh. E taina vieții.

— Taina vieții?

— Da, taina vieții, care ne face gânditori în fiecare seară, aici la pădure. Altfel cum se face, de seara îmi vin mie gânduri așa de ciudate? Mă gândesc, de pildă, la un fir de iarbă. Cum răsare, cum crește, cum sugă hrana verde din pământ? Ziua calc peste zeci de mii de fire verzi, și nu mă gândesc la ele. Cine îmi aduce gândurile astea ciudate în cap? Taina vieții, nepoate, care, seara, se ridică din ascunzișul ei, răătăiește prin lume, împărțind din fâlfăitul aripilor sale,

date școalelor noastre, lovituri arbitrare și fără de nici un motiv într'un stat ca Ungaria. Căci a proceda aici ca în România, unde nu există naționalități, și deci nici școale de acest caracter, înseamnă a exclude cu totul limba românească din școalele românești din Ungaria. Faptul e o negliobie, dar se va face. E o negliobie, întru-cât Ungaria este un stat poliglot, iar România un stat unitar-național. În Ungaria, Românii și celelalte naționalități au drepturi istorice, pe când cele câteva zeci de mii de ciangăi din Moldova sunt veniți în țară abia de câteva secole. Naționalitățile din Ungaria locuiesc în mase compacte, au drepturi recunoscute prin legi, în România, nefiind cunoscute naționalități, nu se cunosc nici aceste drepturi speciale.

În fața acestor intenții ale guvernului unguresc, ce vor face paznicii solidarității opoziți la Brașov și Arad? Vor sta mai departe „la pândă”, căutând momentul propice spre a lovi iar în „Tribuna”? De sigur asta o cer marile interese ale neamului.

Se impune neapărat luarea de măsuri pentru prevenirea atacului ce se pregătește! Când sunt cunoscute intențiile guvernului unguresc, trebuie puse în mișcare și pietrele spre a ne apăra instituțiile de cultură națională, cari ne-au mai rămas, după furia valului pornit de străini.

Odată primul pas făcut, prin ordinul privitor la matricule, la scrierea în ungurește a numelui elevilor, să ne așteptăm la potopul ce se va deslănțui. Motivul invocat de guvernul unguresc este de natură de a induce în eroare pe mulți, cari nu cunosc reala stare de lucruri din România și Ungaria. O broșură în câteva limbi europene, în care să se prevină toți de șiretenia ungurească ar fi acum sosită la timp potrivit. Se va găsi cine să o facă?

puteri nouă viețuitoarelor, și punându-ne întrebări cărora nu le putem răspunde. Acum se întâmplă de în sat e larmă. Răgnese oamenii la vite, latră câinii, plâng tânguitor copiii flămânzi. Și în urmă, zdrobiți de muncă, adoarme deodată, repede, toată lumea. Taina vieții zboară și pe de-asupra lor, repede, dar ei n'o simțesc. Poate un bătrân ce nu poate să adoarmă, poate cutare fată ce așteaptă până târziu la porțiță, să simțescă zborul ei ușor. Dar aici la pădure ori cine ar sta seara, trebuie să o simțescă.”

Moș Ioniță rămase un timp pe gânduri. Luna se zărea printre crengile stejarilor din creștetul pădurii, îmbrăcându-i într'o lumină de argint.

— La ce te gândești? mă întrebă deodată moșul.

— Nu mă gândesc. Imi place aici la poalele pădurii și mă mir de câte îmi spui. Știu că viața e o taină, dar n'am auzit până acum să fie taina vieții o ființă aievea.

— Și este băiete, asta s-o știi dela mine. Tu ce știi? Purtat prin școli, tu de mult te-ai înstrăinat de credințele noastre. Vouă vă pare că tot ce-i tipărit în carte, e sfânt. N'avem și noi dreptul să credem în cecace citim în lumea ce ne înconjură? Dar taina vieții este. Eu am văzut-o odată. E mult de-atunci. Chiar îmi murise nevasta.

A venit, a treia zi, popa, și-a îngropat-o aici sub ulm. Tu știi unde e mormântul. Tu n'ai apu-

Despărțirea diecezei bucovinene.
Duminică în 2 Iulie a. c. s'a ținut — ne scrie corespondentul nostru din Cernăuț — în sala Armoniei din Cernăuț o mare adunare a tuturor stărilor românești, cari s'au ocupat cu chestiune despărțirii diecezei bucovinene în una română și în una ruteană. Adunarea a fost presădată de convocatorul ei d. consilier consistorial Dionis cav. de Bejan, iar raportor a fost consilierul aulic și fostul prof. de teologie d. Dr. Eusebie Popoviciu. Adunarea a hotărât să convoace pe ziua de 17 Iulie a. c. la ora 2 p. m. un mare meeting național la Cernăuț în Palatul național românesc. Spre acest scop a fost ales un comitet compus din fruntașii tuturor stărilor noastre.

Coresp.

Adunare poporală la Bozoviciu. Miercuri în 12 Iulie n., în ziua de Sânt-Petru, partidul nostru național-român organizează o mare adunare poporală la Bozoviciu, cu următoarea ordine de zi:

1. Situația politică;
2. Votul universal;
3. Proiectele militare;
4. Proiect de moțiune.

Toți aderenții partidului național-român sunt rugați să se prezinte în număr cât mai mare la această adunare.

O declarație. Primum următoarele: Onorată Redacțiune, Vă rugăm să binevoiți a publica în prețitul ziar „Tribuna” următoarele:

În Nr. 123 al „Românului”, directorul ziarului, d. Vasile Goldiș, ne cerea să explicăm o declarație, pe care o publicasem câțiva foști elevi ai Dniei Sale în „Tribuna”. Am și trimis răspunsul nostru „Românului”, care însă în loc să-l publice — ca răspuns la o glumă a unui șugubeț de „orlătan”, făcută poate în orele de după miezul nopții — ne gratifică în poșta redacțiunii „Românului” Nr. 128 cu epitetul de „inconștienți”. Am rugat din nou pe d. director să se publice rectificarea cuvenită. În loc de răspuns unul din subsemnații primim o scrisoare privată dela d. Goldiș, ținută în termeni nu prea urbani, în care ni-se spune, că susține cele scrise în notiță și că ceea ce spunem noi sunt „minciuni”.

„Minciuni”, „naivi”, „inconștienți”.

cat s-o cunoști, dar eu am trăit cu ea o viață aici la pădure. Și am trăit bine laolaltă.

Seara după înmormântare, am am ieșit să dorm afară, în iarbă. În casă era pustiu și rece și sufletu-mi era greu. Greu ca de plumb, și'n cap îmi era gol, și limba-mi era legată. Ne-am avut bine laolaltă... Și iată, stam eu așa cu ochii la stele, și nu vedeam nimic, nu auziam nimic. Imi păru că-i la sfârșitul lumii. Deodată, dinspre pădure văd venind pe sus, plutind pe aripile lungi o vedenie, un chip de muere, palidă, cu ochii închiși. În urma ei îmi părea că se trezesc pădurile și firele de iarbă. Și când a trecut pe de-asupra mea, am simțit o răcoare în suflet. M'am cutremurat: mi-am zis mai întâi: unde sunt? Unde-i Marina? Și mi-am răspuns îndată: Marina-i în pământ, și eu lângă colibă. Și după trei zile am început mai întâi să am gânduri, să simt că trăiesc. Și-am înțeles în seara aceea, îndată ce-a trecut pe de-asupra mea vedenia, că nu mai are înțeles să stau împietrit, că voi împietri odată și eu, ca și Marina. Dar până atunci trebuie să trăiesc. Și de-atunci n'am mai văzut-o, ci puterea ei o simt în fiecare seară. Și din zi în zi pricep mai mult, și mă tem tot mai puțin de moarte.

Moș Ioniță își stinse luleaua, și se lăsă într'un cot. Luna lumina acum întreaga pădure. Și îmi părea că nu-i mai nimic real: nici pădure, nici cer, nici livadă, nici moș Ioniță. Imi părea un vis, și însuși visul o taină.

Da, — da, toți cari nu vrem să vedem, că nimicirea unei instituțiuni, create cu jertfe și greutăți, este o mare ispravă națională suntem „naivi” ori „inconștienți”. Ce prilejuri de edificare pentru obșteea cititoare!

Gurariului, (p. Orlat) în 5 Iulie 1911. Nic. Comaniciu, Emilian Stoica.

Procesul de agitație al părintelui C. Lucaciu. Precum suntem informați procesul de agitație pornit contra părintelui Constantin Lucaciu, paroh în Dorolț, se va desbata în apelată la Curtea de casație din Dobrițin la 12 l. c.

D. Vlahuță și conflictul sinodal din România. „Budapesti Hirap” acum în vremea căldurilor aprinse de vară se dedă la fel de fel de știri fantaziste. Serie ce-i trăznește prin cap. În numărul de astăzi, de pildă, are în articolul de fond cu titlul „România” o știre care ne pune și pe noi pe gânduri. Cică „un scriitor român cu numele Alecsandru Vlahuță” ar fi mers la Sibiu în zilele trecute, având misiunea secretă dela guvernul român, ca să se înțeleagă cu clerul nostru superior asupra felului cum s'ar putea „exporta” preoți gr.-or. de-ai noștri, pentru biserica României libere. Știrea aceasta și-o întemeiază corespondentul din Sibiu al lui B. H. pe următoarea observație vrednică de reținut: „Despre Vlahuță se credea că a venit numai să cunoască împrejurările dela noi. Repede s'a aflat însă, că acest scriitor, care se află în foarte modeste condiții de trai (!) umblă mereu prin aula (!) mitropoliei din Sibiu și cu intimii metropolitului (Goga?) are cu totul alte gânduri”. Credem că nu mai e lipsă de nici o desmintire, față de niște informații atât de... exacte.

Sesiunea parlamentară austriacă. Sesiunea de vară a noului Reichsrath austriac va ținea până la 8 August n. Mesajul de tron va fi mai scurt decât de obicei și, în afară de dorința să se facă înțelegerea dintre popoarele din Boemia, va stăruși și asupra necesității de-a se vota, cât mai curind, reformele militare.

Președinte al Senatului (Herrenhaus) a fost numit principele Vindischgratz; vice președinti: principele Max Egon și principele Schönburg-Hartenstein.

„Testamentul politic a lui Bánffy”. Din Viena ni-se anunță: Ziarul „Reichspost” publicase în numărul dela 27 Maiu un „testament politic” al fostului ministru-președinte Bánffy, care a făcut senzație („Tribuna” s'a ocupat de el). Presa ungurească a atacat ziarul vienez și pe redactorul lui, afirmând că articolul e un fals.

La cererea șefului redacției, o delegație a sindicatului internațional al presei a luat cazul în deliberare și a constatat că procedul ziarului „Reichspost” a fost corect și redactorului lui nu se poate aduce nici o învinuire.

Testamentul, cu toate acestea, e apoerif. A fost trimis ziarului vienez de fostul deputat (sas) Dr. Linder.

Cereri îndrăznețe ale Rutenilor bucovineni. Corespondentul nostru din Cernăuți ne scrie: Catedra de istoria Românilor la Universitatea din Cernăuți încă nu-i ocupată definitiv, căci abia la toamnă se vor deschide cursurile și iată că Rutenii geloși de acest mic succes al Românilor via să ceară și ei o catedră pentru istoria Ucrainei, care va trebui să fi predată în limba ucraină de un profesor rutean.

Joi în 29 Iunie se adunară toți studenții Ruteni într'o sală a universității din Cernăuți, cerind înființarea unei catedre de istoria ucraină la acea universitate și bazându-se pe numărul lor de 200. Dacă au cerut Românii o astfel de catedră au avut tot dreptul, deoarece nicăiri în Austria nu pot să asculte istoria lor națională, pe când Rutenii au o catedră de istoria ucraină la Liov, ocupată de prof. Hrușevski, și dacă au prin urmare poftă să și învețe istoria, n'au decât

DAJKOVITS E. Atelier de fotografii artistice, de primul rang. — — ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, atice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

să plece cu toții în Galiția de unde au venit. Bucovina n'are nici în clin nici în mână cu istoria Ucrainei și de aceea cred că Rutenii vor primi răspunsul eveniment din partea studențimei române din Austria!

*

Cooperarea justhiștilor cu kossuthiștii. Intre cele două fracțiuni opoziționiste de sub șefia lui Justh și Kossuth se urmează tratative pentru stabilirea unui program de luptă comună împotriva reformelor militare.

Tratativele până acum au rămas fără rezultat.

Guvernul anunță sufrajul universal.

— Un articol din „Magyar Nemzet”. —

Arad, 8 Iulie.

Organul semi-oficios al guvernului, „Magyar Nemzet” publică în numărul său de azi un articol, care face senzație. Guvernul anunță proiectul sufragiului universal. Articolul este mai mult un apel către opoziția ungurească, somându-o să nu pună pedeci în desbaterea reformelor militare, fiindcă imediat după primirea acestora guvernul este gata să aducă în sfârșit mult așteptatul proiect al sufragiului universal. Are însă o parte, care ne privește direct pe noi. Într'un pasaj se zice:

„In ce privește partea obiectivă a reformei parlamentare, ministrul președinte a spus atâta, că reforma se va face, pe lângă asigurarea supremației ungurești, pe baza sufragiului universal, cu excluderea pluralității”.

Drept răspuns, ziarele de azi ale opoziției ungurești, refuză dlui Khuen serviciul ce le cere.

Motivul fundamental ce-l invoacă este: totala neîncredere în sinceritatea guvernului. Ele spun, că nu e decât o apucătură tacită la mijloc, căci discursul de deunăzi al dlui Khuen, preciza doar pe o dată mai târziu, după preluarea materialului statistic al recensământului, termenul prezentării proiectului reformei electorale. Guvernul ar dori să stoarcă pe calea asta, omioasele reforme militare, cari au mistuit până acum atâtea cabinete și cari ușor iar putea frânge și lui capul. Iar în urmă pretextul s'ar găsi din nou, căci guvernul nici nu are pregătit încă nimic, el caută mereu expediente să-și prelungească existența, anunțând când se poate această problemă, care amenință cu o criză internă însuș partidul său.

Important este pentru noi, că ne putem încredința din nou de intențiile ce ne rezervă d. Khuen, în viitorul său proiect.

„Pe lângă asigurarea supremației ungurești! — acesta e principiul fundamental în planurile d-sale.

Cei ce au mai putut avea cea mai minimală nădejde în acest guvern al tuturor tertipurilor și ipocriziilor, au un nou prilej de a se desmeteci. Iar cei chemați de a organiza rezistența poporului românesc, împotriva noului atac, care tinde la aservirea sa, pe alte decenii înainte, au în aceste șireun memento, că nu mai e timp de pierdut. Hanibal ante portas!... mobilizarea șirurilor noastre trebuie să înceapă de pe acum, pentru marea luptă decisivă!

Documente omenești.

Istoricul din viitor, care se va opri pe-o clipă asupra frământărilor noastre de azi, va rămânea surprins de cinismul acestor zile. Va rămânea uimit că au fost vremuri când principiilor de corectitate și morală publică li-s'a putut da o interpretare de un cinism revoltător.

Judecând cu calamitatea ce ți-o dă distanța în vreme, va trebui să constate că în zilele noastre de acum anumite cereuri au proclamat, fără orice sfială, două principii nouă în viața publică.

Căci astăzi, pentru anume oameni corectitudinea și morală publică consistă în răspunderea de calomni și minciuni despre cei cari nu sunt de-o părere de tine și consistă în refuzul de-a produce dovezile ce ți-se cer.

Căci astăzi, pentru anume oameni înseamnă a săvârși o infamie când protestezi împotriva acestor calomni și minciuni și le dovedești ca atari.

Zilele trecute „Tribuna” a fost din nou învinuită, în fața unei societăți românești mai mari, că și astăzi ar avea legături cu Eugen Brote, care și azi colaborează la „Tribuna”... Și pentrucă „Tribuna” a îndrăsnit să protesteze împotriva acestei minciuni; pentrucă a îndrăsnit să someze pe răspânditorul ei să-și dovedească afirmația și, neprimind nici un răspuns, a făcut constatările ce se impun, — s'a găsit un om care să afirme că „Tribuna” a săvârșit o nouă infamie.

A răspândi calomni și minciuni e cavalerism; a cere dovezi e — infamie!

Cât cinism revoltător vor constata în paginile de istorie ale zilelor noastre ceice o să vină în urma noastră și vor judeca fără ură și patimă.

Congresul din Cernăuți al Nemților carpatini.

Cernăuți, 2 Iulie.

Cu late și sforăitoare fraze anunțaseră pe ziua de azi Nemții din Bucovina, din Ardeal, din România și din Galiția acest congres, de a cărui reușită își legau cele mai frumoase speranțe. Voiau să se cunoască mai bine unii pe alții, să lege legături mai strânse între olaltă, dar să și dovedească barbarilor Valahi că Nemții nu se tem de dânșii, și că se simt și acum și voiesc să fie și în viitor una cu cei din Germania, mai pe scurt zis, Domnialor sunt pangermani cari visează o Germanie mare dela Hamburg până la... Sadagura, fără să gândiască în trufia lor că și alte nații au o cultură națională la care țin cu drag, și de aceea orice congres cu gânduri pangermane într'o țară străină e jignitor.

Schönerer, reprezentantul ideii pangermane în Austria, când și-a făurit programul său antiaustriac, i-a exclus pe Neutii din Ardeal și din Bucovina din sfera aspirațiilor sale, știind prea bine că ori cât de nebun ar fi visul unei Germanii mari, următorii pantofarului Hans Sachs nu vor putea nici când stăpâni și în văile Carpaților. Ce are a face însă? Sașii din Ardeal și cu Șvabii din Galiția și din Bucovina țineau morțiși la ideia — zică ce va zice Schönerer! — că și ei vor să fie pangermani și de aceea au hotărât să intruchipeze un congres la Cernăuți, să dea niște reprezentanți de gimnastică și să facă o expoziție de... calendare (!), încât să se cruciască Valahii de așa minuni! (Nota bene! Cel mai vechiu calendar cunoscut al Nemților din Bucovina datează din 1812. Românii bucovineni însă au unul din anul 1792, pe care l-a aflat d. Teodorescu Kirileanu și l-a dăruit Acad. Române).

Săptămâni de-a rândul puteai vedea în jurnalele lor chipul unui cogeamite gli-

gan din codrii Teutoburgului, îmbrăcat în piei de dobitoace, — mă rog: cultură germană! — pe cap cu'n coif împodobit cu... coarne de bou, iar în dreapta ținând o goarnă, din care trîmbița de i-se umflaseră bojocii, ca să-i adune la congres pe toți Nemții împrăștiați prin crierii Carpaților, tocmai pe unde se ouă dracul și-și înțearcă copiii.

Și au venit: și cei din Bistrița și vre-o câțiva din Galiția.

Cei din Cernăuți au eșit la gară să-i întâmpine, dar care nu li-a fost mira-re când dupăce și-au numărat oaspeții, au aflat că de toți sunt... vre-o 100 la număr! Bine, o sută, dar toți erau oameni culti, civilizați, cari beau cafea dimineața, nu mânâncă mămăligă cu ceapă ca băștinașii barbari din Bucovina!

Și mi-s'au pus Domnialor cu toții în rând, doi câte doi, și haide-hai încet, în pas de paradă prusian, — doar erau gimnastici! — au plecat spre casa națională germană. În urmă o droaie de copii și de gură cască s'au luat după comedia Nemților. La congres Nemții creștini-sociali n'au fost invitați, iar cei din România n'au venit.

În casa națională germană Nemții mei s'au pus pe cântat, au vorbit, au băut, (căci pe drum lise uscaseră gâtița), s'au pupat și la urmă au fost nevoiți să asculte lungă și plicticoasă poliloghie istorică a profesorului universitar Kaindl, mare romanofag, care a încercat să le dovediască congresiștilor că ei sunt sarea pământului și că fără ei nu știu zău cum ar trăi celelalte popoare din Carpați. Deputatul săsesc Dr. Dahinten a spus într'o orație că numai prin gimnastică se va putea întări — nu însă și înmulți! — poporul steril al Sașilor. Venind apoi la cuvânt un student german din Bucovina, acesta a observat în decursul vorbirii sale că spiritul german, fără să cunoască bariere, plutește ca un vultur falnic de-asupra Carpaților... (E foarte posibil că drept vultur D-sa să fi luat o cioară, căci cine știe câți țapi de bere va fi avut atunci tinărul orator la activul său?)

Sașii din Bistrița în frunte cu deputatul Dahinten au făcut gimnastică la marginea orașului: au dat din mâni, au dat din picioare, s'au bălăbanit înainte, s'au bălăbanit îndărăt, încât îi trecură sudorile, iar congresiștii ceilalți aplaudau ca la comedie. După reprezentație s'au dus cu toții să vadă... calendarele!

Seara s'a întâmplat însă în casa lor națională o adevărată comedie. Niște studenți ruteni s'au luat, fiind la un păhar de bere, la hartă cu unul neamț, care văzând că se îngroașă gluma, a alergat repede în etajul de sus de i-a chemat pe ceilalți Nemți. Aceștia au venit, s'au oprit brusc înaintea Rutenilor, au cântat mai întâi — ca să capete nițel curaj — „Straja la Rin”, apoi au dat iureș asupra Rutenilor, dar s'au retras repede cu capetele sparte, cu coastele rupte și cu câteva răni de sabie. În sala aceea n'a mai rămas în urma acestui atac vitejesc nici un scaun cu toate picioarele; ferestile erau sparte, mesele răsturnate și sticlele sfărmate. Așa s'a sfârșit acest congres pangerman!

Tot Neamțul mai cuminte ca alte nații! Să nu rămâie ei acasă pe unde-și au

*) Wacht am Rhein, cântec național german.

gospodăria, să-și bee în ticnă halba de bere și să păcăiască tacticos din lulea? Congres pangerman li-a trebuit? Și tocmai unde? În Bucovina, în țara urșilor, cum o numesc ei! Dacă aveau poftă de ciomăgeală, puteau s'o capete și a casă, dar să parcurgă ei atâta drum pe căldură, — unii au venit din Slavonia, ba chiar din Germania! — să plătiască din greu trenul și la urmă pe hatărul unei conferințe plicticoase și a unor calendare să se întoarcă a casă cu coastele frânte?!... Minte de Neamț, și pace! *Correspondent.*

Sfârșitul conflictului sinodal.

O telegramă din București ne anunță că durerosul conflict ce s'a ivit în sânul sinodului bisericesc al României și care a dat prilej atât de binevenit presei dușmane Românilor să batjocorească Regatul României, — s'a terminat eri, Vineri, cu achitarea mitropolitului Athanasie și caterisirea episcopului Gherasim al Romanului.

Nădăjduim că acum din nou se va sălășlui în sânul bisericii române din Regatul României duhul păcii și al buneii înțelegeri.

Despre desbaterile sinodului primim următoarele amănunte:

Incerări de împăcare.

În ședința de Miercuri a sf. Sinod, Mitropolitul primat și-a terminat apărarea. Sf. Sinod s'a declarat luminat și a încheis desbaterile. Înainte de a se intra în deliberare, Episcopul Nifon al Dunării de jos a dat cetire următoarei adrese:

„Este netăgăduit că biserica ortodoxă română a trecut printr'o lungă și grea criză de când se desfășură acest nenorocit incident.

Este dureros să vezi cum credința unui neam întreg păstrată cu atâtea abnegațiuni și jertfe în trecutul său vijelios, se sdrucină de intrigile înjghebate și țesute cu măiestrie de dușmanii ei lăaturalnici.

Toată suflarea românească și creștinii bisericilor surori își au privirile îndreptate spre Sf. Sinod, care este chemat a-și spune cuvântul său hotărâtor pentru a se pune capăt cât de curând dihoniei ce zdruncină credința strămoșească.

Momentul le greu căci noi fii duhovnicești ai I. P. S. Sale Mitropolitului Primat pe care ne-am desprins ca să-l respectăm ca pe un tată și P. S. Episcop de Roman pe care îl iubeam ca pe o mamă, să judecăm și să hotărâm asupra abaterilor săvârșite de tatăl și mama noastră, înainte de a se fi luat în comisie duhovnicească și de a ne naște pe noi sufletește.

De aceea cu respect și smerenie propun Sf. Sinod să stăruiască cu toții a se împăca iar de nu va fi posibil mai înainte de a se intra în deliberare, să mergem aci în capela Lahovary de lângă Sf. Sinod, și cu toții să facem rugămintele pentru ca Dumnezeu să ne dea putere iar Sf. Duh să ne lumineze ca să putem hotărâ cu credință tare și conștiința dreaptă asupra urgiei ce a căzut pe Sf. noastră biserică. Și numai după ce ne vom întări cu putere de sus, să ne apropiem cu frică de Dumnezeu cu credință și cu dragoste de biserică și neam ca să chibzuim, să hotărâm și să ade-

verim prin semnăturile noastre sentința sau hotărârea ce vom da.”

Incerările de împăcare au rămas, însă, zadarnice. Sf. Sinod a intrat, deci, în deliberare, la care a luat parte și ministrul de culte Arion.

După o oră de deliberare, sf. Sinod reintrând în ședință și chemându-se și cei doi prelați, I. P. S. S. Mitropolitul Pimen, președintele sf. Sinod, spune că Sinodul își menține punctul său de vedere dela început și roagă pe cei doi prelați împrecinați să se demită din demnitățile ce le ocupă. Hotărârea aceasta s'a luat prin deciziune scrisă de către membrii Sinodului.

I. P. S. S. Mitropolitul Primat, luând cuvântul, declară că sf. Sinod nu judecă pe Mitropolitul Primat ci pe Arhiepiscopul Atanasie Mironescu. În fața acuzărilor ce s'au adus și în fața apărării ce s'a făcut, sf. Sinod nu poate decât să condamne sau să achite, rămânând să se vadă mai târziu ce se va face.

După această declarațiune I. P. S. S. Mitropolitul Primat a părăsit ședința.

În urma acestor declarațiuni sf. Sinod intră din nou în deliberare, după care se hotărăște ca Vineri 24 Iunie, sf. Sinod să-și dea sentința.

Achitarea mitropolitului.

Vineri, după ce au luat parte la chemarea duhului sfânt, membrii sfântului Sinod s'au întrunit din nou în ședință, la care a luat parte și ministrul de culte C. Arion.

După deschiderea ședinței, episcopul Gherasim dă cetire declarației că refuză să-și dea demisia și cere pedeapsă aspră pentru cel pe care Sf. Sinod îl va găsi nevinovat.

Membrii sinodului se retrag spre deliberare. La orele 2 d. a., redeschizându-se ședința, mitropolitul Pimen al Moldovei publică sentința prin care mitropolitul primat Athanasie este declarat nevinovat de acuzele ce i-s'au adus, iar episcopul Gherasim-Saphîrim e lipsit de scaunul său episcopesc, lăsându-i-se însă rangul eclesiastic de *arhiepiscop* (episcop fără dieceză).

Demisia mitropolitului.

O telegramă particulară din București anunță că, după publicarea sentinței, mitropolitului Athanasie și-a dat demisia, anunțând Sf. Sinod că cererea de demisie și-a înaintat-o ministrului de culte cu patru zile înainte.

„Budapesti Hirlap” despre conflict.

În numărul de astăzi „B. Hirlap” aduce un articol de fond asupra conflictului sinodal. Gazeta ungurească tratează și acest caz cu cunoscute procedeu. Se îngrozește de barbariile României și scrie: „Noi vrem să accentuăm, mai mult pentru valahii noștri de aici, decât pentru cei din România, că în astfel de împrejurări, ar putea s'o lase mai domol cu misiunea lor culturală ce o ar avea în Orient. Până astăzi, elementul civilizatoric în orientul Europei a fost cel unguresc. De când, la inițiativa unui bărbat de stat ungur, Valahia a putut să fie însă regat independent, de atunci civilizația românească ne poartă mereu înapoi în Asia, ca pe o rasă mongolică sau tătarească incapabilă de cultură. Ei vreau să ne ocupe locul aici în mijlocul muncii noastre civilizatorice”. Aceste le scrie „B. Hirlap”, ca să dovedească inferioritatea culturală a Românilor din Regat și grozava superioritate a ungarilor. În sprijinul acestei afirmații aduce două dovezi atât de puternice: articolul dlui Mehedintz din „E-poca”, prin care se cerea episcopii români aduși din Transilvania și scria de lăscăli ardeleni cari au incirpat daco-românismul, cum spune ea. Par'că, să zicem, superioritatea clerului nostru crescut în școlile noastre, susținute din sudoarea muncii noastre și atacate mereu de guvernele șovine ale lui „B. Hirlap”, ar fi datorită culturii ungurești. Tot așa și cu Petru Maior „nemeșul ungur” întemeietor al daco-românismului

politic și cu ceilalți învățați. Marele merit al acestora este tocmai acela, că au știut să se ridice peste îngustimea spiritului culturii ungurești, ducându-se la Roma, unde sperăm că cel puțin atunci nu a pătruns extraordinara putere culturală a ungarilor. Dar „B. Hirlap” se simte fericit și scrie: „Ne pare bine că la îndemnurile de a ne întoarce în Asia, n'am ascultat. Atunci de unde ar fi luat ei (Românii) preoți culți, dacă nu dela noi, dela unguri”. „Budapesti Hirlap” pe cum vedem și în cazul acesta generalizează niște stări de lucruri izolate, ca să ponegrească întreagă țara românească și întreg poporul românesc.

Scrisori din București.

Un succes al scriitorilor. — Scriitorii și teatrul. — Teatrele de vară. — Cele două muze. — Distracții cari costă.

București, 22 Iunie.

Scriitorii români au să înregistreze două mari succese. Intrarea în minister a dlui Barbu Delavrancea, autorul „Trubadurului”, al lui „Irinel” al strălucitei trilogii istorice și atâtor bucați literare de o nemuritoare frumusețe, este fără îndoială cel mai mare succes al lor. Al doilea este numirea dlui Emil Gârleanu de director al teatrului național din Craiova, numire care a fost primită cu atâta entuziasm de toți scriitorii tineri dintre cari d. Gârleanu s'a ridicat la considerația pe care o are astăzi în literatura noastră.

Până acum posturile de director de teatru erau un fel de apanagiu al acelor cari făceau politică. De atitudinea politică a celui ce solicita acest post depindea numirea lui. La aceia, cari ar fi avut chemarea și priceperea să conducă o astfel de instituțiune de cultură națională, la scriitorii, nu se gândeau guvernării. E drept că în trecut nici scriitorii nu au căutat să se impună ca o adevărată forță. Nu au protestat în contra anomaliilor de a se vedea în fruntea teatrelor oameni, cari foarte puțin se interesau de cultura și literatura noastră națională. Urmarea a fost că literatura noastră dramatică originală nu a fost încurajată, iar traduceri ajunseseră un fel de monopol al ovreiașilor, cari se pricepeau la toate, cari însă numai limba românească nu o cunosc și nu o vor cunoaște nici odată.

De îndată ce însă scriitorii s'au grupat, s'au prezentat ca o forță, au arătat prin șezătorile lor literare influența ce o pot avea, persoanele politice au trebuit să țină seamă de dânsii și de rolul ce trebuie să li-se dea. La teatrul din Iași văzut pe d. Sadoveanu, azi îl vedem pe celălalt mare scriitor al generației tinere, pe d. Gârleanu, director la teatrul din Craiova. Și rind pe rind poate ne va fi dat să vedem pe scriitorii în toate locurile, cari de fapt li-se cuvin lor, de unde însă numai în urma nepăsării lor astăzi sunt înlăturați.

Dar în fine începutul s'a făcut. Să nădăjduim că acest început va fi continuat și pe viitor, în interesul artei și al culturii noastre naționale. Având în fruntea instituțiilor noastre de cultură scriitorii de valoare de ai noștri, cari știu să prețuiască cultura noastră, pe viitor vom putea fi siguri că nu ne va mai fi dat să înregistrăm un al doilea 13 Martie, când a trebuit să se verse sânge pentru apărarea drepturilor limbei românești.

Un scriitor cunoaște totdeauna mai bine cerințele artistice ale publicului. Activitatea lui este strâns legată de viața națională, așa cum se manifestează ea. Activitatea lui este de multe ori determinată de această viață. Scriitorul știe ce trăiește în sufletul societății și ce nu poate trăi. Căci, în cariera lui, a studiat-o, a făcut atâtea experiențe. De aceea ajungerea unui scriitor în fruntea unei instituțiuni cum este un teatru național, este totdeauna o garanție că alegerea pieselor va fi făcută cu cea mai mare pricepere.

După informațiile ce le am, d. Gârleanu, ajuns în fruntea teatrului național din Craiova, nu și-a uitat de înaintașii săi, cari prin munca lor au contribuit la ridicarea gândirii românești, la perfecționarea actualei limbi literare, la răspândirea gustului de cetit. Cei doi mari poeți ai noștri, Alecsandri și Eminescu vor fi reînviați pentru o clipă cu ocazia deschiderii stagiunii din toam-

nală, „Cele două muze”, în care principalele personaje vor fi Alecsandri, poetul „veșnic tânăr și fericit”, și Eminescu. Diferitele scene sunt luate fie din viața acestor mari poeți, fie din operele lor. Vor fi acolo juna Rodica a bardului dela Mircești, Peneș Curcanul, Sămănătorii și toți cei cântați cu atâta dragoste de poet, alături de Arald, de Blancha, de fiul falnicului domn, care scrie pe genunchi cartea dela Rovine. Piesa aceasta, la care lucrează de mult d. Eftimiu, se va pune în curând în repetiție.

Și, în timp ce scriitorii discută inovațiile ce se vor aduce în viitor, la teatrele de vară publicul bucureștean, ca și cel din provincie, se distrează, asistând la comediile traduse din franceză, comedii ușoare, cari n'au un efect în ce privește întărirea și răspândirea simțului artistic. Căci alegerea pieselor, cari se joacă este făcută de cele mai multe ori în pripă. Piese originale la aceste teatre foarte rar ne-a fost dat să vedem. Cele mai multe sunt dintre acelea cari ani trecuți au reținut „un succes colosal la Paris”. Anul acesta ne anunță câteva surprize. Se vor juca între altele două piese originale ale tânărului scriitor Const. Rîuleț. Despre aceste piese se spun multe lucruri de laudă și cei cari au asistat la citirea lor, nădăjduiesc într'un succes frumos.

In legătură cu distracțiile de vară, cred că trebuie amintită campania pornită prin presă în contra distracțiilor pe cari le oferă Casinoul dela Constanța. Tomisul lui Ovidiu s'a schimbat mult în ultimul timp. S'a modernizat și ținde să devină un al doilea Monte Carlo. In eleganta clădire a Casinoului zidit pe malul mării s'au instalat călușii, jocuri de cărți și alte „distracții” menite a atrage pe cei slabi de înger, cari se duc la mare pentru a-și calma diferitele boale de nervi. Firește, dacă azi s'ar întoarce poetul roman, ar găsi o cetate civilizată, unde ar găsi destule distracții, ca să-și uite de Roma și de cei dragi, pe cari i-a lăsat acolo.

Numai cât lumea s'a alarmat de aceste distracții, cari încep să devină o pacoste pentru bucurii orașului. Și presa cere să se ia măsuri.

Correspondent.

Germania în Marocco.

Ca o bombă ce trăneste pe neașteptate într'o adunare de oameni pașnici, sperind pe toți și dând naștere la o panică de nedescris — astfel a zăpăcit opinia publică din toată Europa, faptul că Germania a trimis canoniera *Panther* în apele Marocului.

Nu toți cititorii noștri vor fi în curent cu starea actuală a politicii și a situației externe, de aceea, ne facem o datorie, de luminători ai opiniei publice, expunând în rândurile dela vale, cum stau lucrurile.

De mai multă vreme, Franța a întreprins o expediție armată în Maroc, cu scop de-a pacifica triburile africane ale acestui imperiu, redând cu intervenția sa, siguranța domniei Sultanului precum și siguranța comerțului francez, care este destul de dezvoltat în Maroc.

La acțiunea armată a Franței, acum în urmă se aliază și Spania, iar celelalte puteri europene, se uitau, fără să ia parte, la demersurile Franco-Spaniole.

Neutralitatea celorlalte puteri europene era motivată de stipulațiile tratatului dela Algeziras, din 1909, prin care, toate puterile semnatare ale acestui tratat, au lăsat deplină libertate Franței și Spaniei — cele două puteri mai mult și direct interesate — de-a proceda cum vor crede de cuviință, pentru menținerea ordinii interne, și pentru siguranța supușilor străini din Imperiul Marocului.

Baza tratatului dela Algeziras cerc independența Sultanului din Maroc.

Ce se întâmplă în ultimele zile? În Maroc se fac răsvrățiri; Franța intervine, în baza dreptului dat de Puteri în 1909, Spania intervine în baza aceluiaș drept, și când lumea politică se așteaptă mai puțin, iată că Germania trimite o canonieră în portul Agadir, „ca să apere viața și interesele supușilor săi” — așa zice nota diplomatică trimisă puterilor.

Trebuie să se știe, că Agadir este un mic port pe Atlantic, în partea meridională a Marocului, și n'are altă importanță decât că este un punct de debarcader pentru linia vapoarelor cari se duc la Capul de Bună-Speranță. In ceea ce privește tulburările din interiorul Marocului, ele nu au atins de fel Agadirul, care este calm, ca și în trecut.

Tochmai pentru aceste motive, acțiunea Germaniei de a trimite canoniera *Panther* în apele Agadirului, dă naștere la o mulțime de comentarii.

Cum spuneam mai sus, tratatul dela Algeziras autorizează pe Franța să apere și să tuteleze interesele tuturor străinilor din Maroc, — deci, dacă interesele sau persoanele supușilor germani ar fi fost amenințate, în baza aceluși tratat, Germania ar fi trebuit să se adreseze Franței, cerind apărarea supușilor săi.

Inșă, pe de-o parte nici o tulburare nu s'a semnalat la Agadir sau prin împrejurimi; pe de alta Franța nu a avut nici o notă despre cele ce se vor întâmpla din partea Germaniei — deci Germania a violat, — a sfășiat cum zic gazetele franceze și italiene — tratatul.

Ce semnificație are acest fapt? Judecând după ziarul roman *Il Messaggero* „Germania, în dorința ca supușii săi să poată să-și desvolte comerțul lor, în concurență cu ori care alt popor; Germania care s'a gândit întotdeauna la un punct de sprijin în Mediterană, n'a așteptat decât o ocazie oare-care ca să impună un *halt* mersului Franței și Spaniei, până acum neîmpiedecat; și la primul strigăt de alarmă al unui negustor de stoffe sau de papuci din Agadir, a și trimis o canonieră cu câțiva oameni (125): tocmai cât trebuie să arete că dacă cuiva i-a trece prin minte să violeze tratatul dela Algeziras și s'ar gândi la o ocupație a Marocului, ar avea de furcă cu dânsa (Germania), care a ocupat în regulă baia Agadir”.

S'ar părea, că Germania, vrînd să apere pe Sultan și tratatul dela Algeziras, a făcut acest pas — când în fond, lucrurile sunt cu totul contrarii: este o violație a tratatului.

Dar pasul Germaniei a zăpăcit nu numai Franța și Italia, dar și Anglia; și iată cum: în urma aceluși *entente cordiale* încheiat între Franța și Anglia în timpul marelui diplomat pacificator, regele Eduard al VII, Anglia lăsase toată grija intereselor sale și ale supușilor săi Franței. Intervenția și ocuparea băiei Agadir de către Germania, zdruncină și interesele englezești, cu atât mai mult, cu cât se știe că Anglia numai cu ochi buni nu vede întinderea politicei coloniale germane.

Se va întâmpla un război?

În mintea persoanelor doritoare de bubuituri de tunuri și miros de praf de pușcă, războiul este cerut, se impune; noi vom căuta însă să analizăm lucrurile și să ne dăm seama de situație.

Un lucru este sigur: că Anglia nu este dispusă să tolereze nici o știrbire de teritoriu, sau nici o schimbare de *status quo* în Europa sau aiurea.

Pe de altă parte, un război nu poate suride nici Angliei, nici Germaniei, din punctul de vedere al catastrofei ce s'ar putea naște dintr'însul; mai lesne putem să ne gândim că cele două puteri europene, vor cădea de acord asupra modificării... hărții geografice marocane.

Un lucru este sigur: prezentul nu este limpede, dar nici viitorul nu mai puțin.

Și în acest timp, ce se petrece în țările cele mai interesate în acest conflict?

Împăratul Germaniei a plecat în Norvegia; președintele Republicei Franceze a plecat în Olanda; Sir E. Grey, ministrul de externe englez, este la țară.

Ce însemnează această fugă? S'ar putea concluda că faptele nu sunt atât de grave, după cum par, dată fiind plecarea acestor suverani, pe de altă parte însă, rămâne faptul că Germania, cu pasul său, dă să se înțeleagă că pe viitor, dânsa nu numai că nu vrea să mai rămână străină de evenimentele din Maroc, dar că de azi în colo, vrea să ia parte și dânsa la ele. Căci pasul făcut demonstrează că Germania afirmă că interesele sale în Maroc sunt de așa fel, că la un moment dat poate să provoace o ocupație de teritoriu.

Prezența canonierei *Panther* la Agadir, vrea să dovedească că Agadir face parte din teritoriul german, și că acele părți din Maroc, pe viitor nu

putea fi ocupate de vr'o altă putere, decât de Germania.

Pasul Germaniei creiază o nouă situație în Maroc, și suntem siguri că la publicarea acestor rânduri, chestiunea va fi clarificată, iar cititorii noștri, din cele spuse mai sus, vor putea să-și facă o justă idee de starea actuală a lucrurilor.

Ca completare a celor spuse mai sus, adaog că în Italia, opinia publică este contrară Germaniei, cu toate că sunt aliate, — dar nu trebuie să uitați că deseori, opinia publică este în contradicție cu acțiunile guvernului, care urmează o cale impusă de diplomație și de interese înalte, pe când opinia publică urmează calca epontance a simpatiei.

Robescu.

Din Gherla.

— În atențiunea viitorului episcop. —

Am citit în „Tribuna” un interesant articol despre situația școalelor din dieceza Gherlei. Șocotesc că este tot atât de importantă pentru marea publică românească și situația instituțiilor românești din acest oraș, a școlii normale și a seminarului, cari dau diecezei bărbați meniți să stea în fruntea școalelor noastre năpăstuite, din părțile acele.

Acum sunt vre-o câteva luni, am trecut prin reședința episcopoească a arhiereului Dr. I. Szabó care trăia încă, pe vremea aceia. Mă duceam cu ideie nu prea favorabilă în această Gherlă. Cetisem cartea „Neamul românesc în Ardeal și Țara-ungurească” a dlui N. Iorga, în care distinsul nostru istoric spunea cu sinceritatea care îl caracterizează că „la Gherla pute”. Știam și de episcopul Szabó, ce român verde era și cât s'a trudit el de mult pentru dezvoltarea culturii noastre românești. Eram totuș curios să văd ce față poate să aibă acest oraș în care este semănat sămburele dător de viață al unei dieceze din care fac parte sute de mii de români.

Ce putea să mă intereseze mai mult decât seminariul teologic? Din armean în armean l'am găsit. Când am intrat pe poartă, îmi venea însă să mă retrag. Nu se poate, îmi ziceam, ca o casă cu o curte atât de mică și întunecoasă să fie locuința mai multor zeci de tineri, cari studiază și stau toată ziua închiși acolo! Ași fi și plecat dacă nu zăream o reverendă vânăta, după niște geamuri murdare din fundul curții. Mirat peste măsură, i-am făcut semn teologului, care îmi eșia într'u întâmpinare.

— Aici este seminariul românesc?

— Igen, igen, îmi răspunde pe ungurește teologul, cu o față foarte liniștită.

— Eu sunt român îi răspund eu, dta...

— Igen, zâmbește el, de én nem beszélék románul...

Am rămas uluit sub impresia acestei desoperiri.

— Se poate, dta, român și viitor preot român să nu știi românește?! Cum vei predica atunci la popor? am continuat și eu pe ungurește.

Tînărul a umflat din umeri cu un zîmbet, din care nu puteam citi nici o rușinare. L'am lăsat deoparte și m'am apropiat de ceilalți, cari eșiră să vadă oaspele neobișnuit. Am găsit și un băiat, care terminase la Blaj. Il cunoșteam. Încăruntise bietul tînăr și mi-a povestit pe urmă, că teologul care nu știa românește mai are încă mulți tovarăși și are și de aceia cari nu numai că nu știu românește, dar nici nu pot suferi să li-se pomenească de cultura românească, pe care ei o șocotesc neexistentă. Tot băiatul dela Blaj, român conștient, mi-a spus cum se chinuiesc ei să învețe toate studiile pe latinește, cum de literatură românească nici poveste în mijlocul acelor ziduri puturoase, ne-cum de politică românească, care este șocotită acolo ca o călcare a legilor blândului Isus.

Am vizitat pe urmă salele de învățământ și „refectoriul”, cum se spune la Gherla, adică sufrageria. Ar trebui să folosese vorbe prea aspre ca să descriu în culori adevărate toată infecția ce stăpânește între acele ziduri umede și murdare. Mai ales sufrageria. Fuseseră mai demult grajd, sala în care bieții noștri băieți își mănâncă pâinea amară a celor patru ani de teologie. Pe pereți se observau urme mai mult sau mai puțin proaspete de fasole, aruncată de teologi a căror

stomah nu mai primea obișnuita ciorbă groasă. O duhoare nesuferită răsufla de sub dușumea și din toate părțile. Pânzăturile de pe mese erau de ori ce culoare, numai albe nu.

Ingrozit și scârbit în adâncul sufletului, de toate aceste neglijențe, cari nu mai pot fi trecute în sarcina sârăciei, am ieșit în curte și am întrebă pe teologii străni ca niște sardele într'un colț:

— Mai puteți dvoastră trăi în casa asta?!

— Ce să facem, mi-au răspuns toți zîmbind cu înțelegere.

— Să le scrieți toate la gazetă!

Un hohot de râs a fost răspunsul.

— La gazetă!... A fost odată unul, acum sunt vr'o zece ani, unul slobod la gură și bun de condei, dar a fost „eliminat”. Ilustritatea Sa...

— Pst... pst!! Răsună din toate părțile și deodată mă trezesc singur — cuc în mijlocul curții. Băiatul dela Blaj abia a avut vreme să-mi strîngă mâna pe furis. Mă uit în dreapta, mă uit în stînga și văd intrând pe poartă un preot grav, care m'a privit în silă, cu coada ochiului. Am plecat și eu căutându-mi batista, care par'că intrase în fundul pământului.

La școala normală. Aici curtea e mai mărișoară, dar în schimb zidurile sunt vrednice de ale seminarului. Găsesc un om care-mi spune că e dascăl la „școala de aplicație”.

— Dle, a-și vrea să văd institutul Dvoastră.

— Păi, ce să vezi?!... Uite-l!

— Cum uite-l, răspund eu plictisit, văd și eu hruba asta, dar a-și vrea să știu ce aveți prin ea, și îi spun cine sunt și de unde vin.

— Păi, așa-i și pe dinăuntru.

— Ceva, biblioteci, cumva!

— N'avem dle..., puțin de tot.

Am intrat într'o sală de unde răzbăteau niște acorduri de armoniu. Erau acolo vr'o douăzeci de băieți rău îmbrăcați. La armoniu un om cu ochelari. Mă grăbesc să mă prezint.

— Bocsănat, talan nămetul, îmi zîmbește cu prietenie, omul pe care-l socoteam eu profesorul de cant. Am rămas înlemnit cu mâna în vânt. Și profesorul de cant să nu știe românește?! Mi-s'a spus că e un străin, jidan mi-se pare, care a venit pe urma lui A. Domide, scos afară pentru „anarhie”. M'am uitat ce învățau să cânte acești non-rociți și am dat de niște compoziții ale lui Ciprian Porumbescu. Sărmane melodii românești și tu biet compozitor al imnului unirii, pe ce mâni a-ți încăput!

Și am plecat și dela școala normală cu o deznădejde în suflet.

Va să zică într'un astfel de cuib murdar să pregătește viața culturală a unor trei sute mii de Români gr. catolici?! Și m'am gândit atunci, cum mă gândesc și acum la acel episcop cu nume unguresc, care a zăcut zeci de ani rugându-se, chipurile lui Dumnezeu și omorând în chipul acestora orice manifestare a spiritului românesc. Nu, pietatea ce trebuie să o am față de morți, nu mă poate împiedeca să infierez după cum se cuvine toate păcatele acestui episcop față de datorile supreme ce trebuie să le aibă orice soldat simplu al luptelor noastre naționale. Episcopul Szabó, pe care, bine a făcut Dumnezeu că l'a chemat din lumea aceasta, prin nelucrarea sa vinovată, nu poate să aibă această considerație. Pe urma lui, nu a rămas nimic, nici în inimile și nici în mințile noastre. Cel mult preoții diecezei lui năpăstuite, dacă își vor mai aduce aminte de un episcop care pe cei mai mulți dintre ei i-a ținut numai administratori ai parohiilor, pentru a putea dispune asupra sortii lor.

Le-am scris toate aceste așa după cum a simțit inima mea de român și credincios al sfintei noastre biserici unite cu Roma. Și le-am mai scris, ca viitorul episcop al Gherlei să-și dea seama, că instituțiile noastre românești, cari vor ajunge sub amediata lui păstorie, sunt o adevărată gherlă, care cere lumină. *Correspondent.*

Despre iluzii.

De Aurel Bratu.

(Sfârșit).

Doamnelor și Domnilor.

După atâta pribegie prin lumea iluziilor, cred că a sosit vremea să ne mai și oprim cu toate că ar mai fi multe de spus. Astfel iluziile ce ni-le procură multe lucruri din viața noastră publică, pe cari d. Iorga le-a poreclit „lucruri de fațadă”, lucrurile făcute pentru ochii lumii în viața politică, culturală și socială, apoi iluziile ce ni-le procură gazetele, comerțul, scamatoria, jucătorii de circ, chiar și cei de cărți și cari fac o mutră supărată când au cărți bune pentru a produce iluzii, că au cărți rele și astfel să-și poată trage pe sfoară tovarășul de joc.

Chiar și din lumea altor viețuitoare am putea înșira o mulțime, cum ar fi bunăoară iluziile mimicismului, iluziile ce le procură unele animale pe seama dușmanilor lor prin forma și culoarea lor potrivită cu mediul în care trăesc, dar nu e de lipsă.

Cred, că după atâtea exemple adunate din întreaga lume, am ajuns să înțelegem, că iluzie avem atunci, când prindem greșit natura lucrurilor, că o iluzie nu e altceva decât o înșelăciune a simțurilor sau a înțelegerii. În conținutul unei iluzii deosebit de parte obiectivă și alta subiectivă; partea subiectivă o dă conținutul sufletului nostru, iar partea obiectivă împrejurările din afară. Într'o iluzie senzațiile primite din lumea externă le întregim cu ceva din conținutul sufletului nostru, cu ceva, ce e străin de senzația primită din afară. Când un trunchi de copac ni-se pare un lup, partea obiectivă o dă copacul, care produce o senzație prin ochi, iar partea subiectivă o dă frica de lup, deci starea noastră sufletească.

În exemplul de față frica de lup este mai mare, decât senzația ce ne-o dă copacul și astfel ea determină felul lucrului ce-l vedem.

Iluziile pot fi de două feluri: *fizice*, când sunt comune tuturor oamenilor și decurg din legile fizice ale intuiției și în acest caz ele nu se pot înlătura prin nici un mijloc; și pot fi *psihologice*, când decurg dintr'o stare particulară a organelor noastre de simțire și de a percepere. Aceste din urmă sunt incidentale.

În știință trebuie să ne scuturăm de iluzii și să căutăm să vedem lucrurile așa cum sunt în marginile puterii și pătrunderii simțurilor noastre; în știință nu trebuie să ne încredem în prima impresie, pentru că de cele mai multe ori e rea și păgubitoare.

Când e vorba de gustarea frumuseții operelor de artă, iluziile lucrează în mod binefăcător asupra sufletului nostru făcându-ne să simțim mai dinadins frumusețile naturii și să trăim viața plină de fapte mărețe a deaproapelui nostru.

Aceste iluzii dau un farmec deosebit vieții noastre; ele constituie adevărata poezie a vieții. Ce ar fi lumea fără de ele? ne-o spune Schiller în „*Poesie des Lebens*” poezie pe care o cetesc drept încheiere în traducerea dlui Goga:

„Eu să mă'nchin la umbre tremurate,
La străluciri ce mint împrumutate
Și'n drum s'abat nădejdea să-mi înșele?...
Dați adevărul pradă minții mele!
C'un vis deșert și raiul meu să piară,
Iar sufletul ce'n lumi fără hotară
Și-avântă dărz rotirile pribege,
Porunca vremii'n lanțul ei să lege.
Eu mă supun și mă înfrin
Cu-al datoriei sfânt cuvânt,
Și'n zbuciumul ce mă frământ
Imi sunt pornirilor stăpân.
Cine-adevărul nu vrea să'l asculte,
Cum poartă jugul lipsurilor multe?”
Astfel din pragul zilelor trăite,
Tovarășe, cuvântul tău mă învață
Strivind în drum vedenii și ispite...

Infricoșăți de cruda ta povadă
Toți zeii dragostei s'ascund...
Se stînge-a Muzelor cântare, iar horele tot
[mai încete

Mor în prăpastii fără fund...
Când grațiile își desprind, jelind cununile
[din plete;

Apollo lira lui și-o sfarmă,
Iar' Hermes scheptul și l-a frânt,
Viața trudnică și destramă
Seninul viselor vestmânt;
Nu mai e farmec în poveste
Iar lumea noastră-asa cum este,
S'arată, prietene-un mormânt!
Ii smulge Amor vâlul ei vrăjit
Și dragostea a început să vadă
Și'n rostul cel de ceruri hărăzit
Ea deslușește-a lutului dovadă;
Pe buza ta sărutul ei înghiață,
Bătrîn frumosul pierde din viață
Și'n clipa de nebun avânt:
Tu vezi deschisul tău mormânt”.

Scrisoare din Roma.

Din Camera Italiană. — O scenă demnă de Evul mediu.

Roma, 5 Iulie st. n.

— *Dela corespondentul nostru.* —

De două săptămâni Camera Italiană se ocupă cu debaterile unui proiect de lege, pe care l-a adus pe birourile Camerei noul cabinet format sub presidența dlui Giovanni Giolitti. Acest proiect este Monopolul asigurațiilor asupra vieții, și statul Italian, când l'a prezentat Camerei și Țării, și-a motivat intențiunea prin scopul democratic la care tinde acest proiect: beneficil bănesc, rezultat din acest monopol, va fi întrebuințat ca fond pentru pensii lucrătorilor bătrâni.

Foarte democratică și foarte nobilă idee, și de aceea guvernul italian a avut aprobarea tuturor grupurilor democratice: Socialist, radical, republican; constituționalii, liberalii și catolicii dela început au fost contrari și opoziția lor a fost bazată pe faptul că, în nici o altă parte din lume, monopolul asigurațiilor nu s'a fost făcut; că în Franța s'a studiat și s'a abandonat ca nepractic, iar în Italia noul proiect când va deveni lege nu va da un bun rezultat, de oarece statul Italian prezintă puține garanții față de persoanele ce se vor asigura, iar rezultatul final va fi o creștere de slujbași și un deficit pentru tesaur.

Toate aceste puncte de opoziție, de două săptămâni se discută în Cameră, pe baze economice și matematice, iar în capul mișcării este ziarul roman «Il Giornale d'Italia», condus de baronul Sonnino, fost prim-ministru.

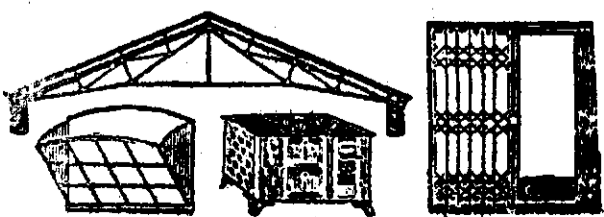
Toate Camerele de comerț din Italia s'au pronunțat contra proiectului; toți profesorii de economie politică au scris contra; în Cameră până acum 30 de oratori au vorbit contra, iar 10 pentru, — singur Giolitti, și cu guvernul s'au îndrjit în a susținea legea și a o face să treacă prin Cameră.

Și opinia publică credea că totul se va urma după dorința și voința lui Giolitti, pe care toți îl numesc dictatorul, când ieri seară pe la 10 situația s'a schimbat atâta, încât în momentul publicării acestor rânduri; nu ar fi de mirare dacă criza ministerială o fi așa de înaintată încât întreg guvernul să dimisioneze.

Și motivul actualii crize, l-a dat aceeași persoană, care a provocat căderea precedentului cabinet Luzzatti: deputatul Bertolini, care în gazetele italiene este numit «principale moștenitor», adică un viitor președinte de guvern, și iată cum:

Guvernul și șeful său Giolitti, în toată discuția actualului proiect dusă de cei 30 de oratori contrari, cu toate că un grup de deputați a decretat și a făcut obstructionism timp de trei zile, — nu a voit să cedeze nici un rând, nici o schimbare în proiectul de lege, când ieri după amiazi Bertolini propune un amendament, prin care aplicarea actualului proiect, după ce va deveni lege, să se facă peste șase ani, lăsând până atunci libertatea de acțiune societăților de asigurare.

Amendamentul acesta, admis de guvern (care nu voia la început să admită nici o schimbare) a produs o mare uimire printre deputați, iar când a început să circule și șgomotul că amendamentul a fost propus de acord cu guvernul, toate spiritele s'au agitat: va

Szántó Dezső Nagyvárad, Szt. János-u. 25.

Iăcătuși pentru edificii.

Telefon 491. — Telefon 491.

Primul magazin industrial de rolete de lemn din Oradea-Mare. — Atelier de ferărie. —

zică guvernului îi este frică; guvernul modifică proiectul și amână aplicarea lui peste șase ani, iar până atunci, lucrătorii bătrâni pot să moară de foame; nu mai are nici un caracter democratic eventualul proiect, de oarece guvernul nu vrea să-l puie la vot așa cum a fost conceput — și o mulțime de vorbe ca acestea au stîrmit o furtună în toate grupurile parlamentare, al cărui rezultat, probabil va fi demisia guvernului, sau o criză parțială; căci socialiștii și democrații cari au sprijinit guvernul actual, până deseară nu până mâne își vor retrage ajutorul și vor începe opoziția. Constituționalii și catolicii s'au declarat în opoziție, iar șeful lor deputatul Barzilai va vorbi azi în Cameră contra guvernului. Nu mai rămâne de partea lui Giolitti decât centrul Camerei și radicalii, cari până acum sunt încă de partea sa, dar mâne nu se știe ce caracter vor lua.

Deci, în actualul guvern, avem fierbere și criză. Cum vă spusei mai sus, în momentul când aceste stări vor vedea lumina tiparului, o hoptărire va fi la noi.

O scenă barbară, demnă de mediul ev, s'a petrecut Lunea trecută în orașelul Nettuno, veselul și simpaticele loc de vilegiatură pe malul mării, la 40 de kilometri dela Roma și localitate preferită de romani, în epoca băilor de mare.

Nr trebui să se publice scene ca aceasta, pentru un respect datorit secolului de lumină în care trăim, dar cum se tot spune mereu că noi românii suntem barbari, că prin satele noastre domnește superstiția și ignoranța cea mai mare, că în nici o parte din lume nu se petrec lucruri cari se petrec la noi, ba ceva mai mult, în dorința cea mare de a ne face noi pe noi înainte mai răi decât ori care alt popor din lume s'a inventat zicătoarea: La Dumnezeu și în țara românească totul este posibil — tocmai pentru a vă arăta ce mentalitate și cum gândește țăranul din luminatul apus, vă descriu scena incalificabilă ce Lunea trecută s'a petrecut la Nettuno, la 40 de kilometri dela Roma, deci aproape de capitală, de centrul intelectual al Italiei.

În aceea localitate s'au declarat cinci cazuri de gastroenterită acută cu fenomene grave și suspecte. Trei au murit în 24 de ore, alți bolnavi au căzut loviți de boală și autoritatea sanitară a orașelului, a luat măsuri de izolare a bolnavilor atinși de morb, și a celor ce aflau în aceeași casă: toți au fost transportați în casa de contumacie și supuși unui tratament energetic și științific, sub direcția a doi medici din localitate și unul venit din Roma într'adins.

Poporul din Nettuno, a început să murmure contra medicilor și contra măsurilor igienice, zicând că doctorii duc pe bolnavi în casa de izolare ca să-i omoare, iar printre locuitori împrăștie molima și mișcările, cu intenție de a provoca boala.

Când doctorul din Roma s'a prezentat cu o targă cu patru sanitari ca să ducă la spital pe un tânăr de 17 ani ce zăcea aproape să-și dea sufletul, într'o casă murdară, fără aier și fără medicamente, lumea din Nettuno a început să se adune împrejurul casei bolnavului, a început să vocifereze și să strige la doctor ca să-l lase în pace.

Patră carabinieri au venit să potolească spiritele, dar acestea se aprindeau mai rău, au început să îmbrâncesc pe sanitari, pe doctor l-a lovit cu un băț, un altul l-a dat cu o piatră în cap, și dacă doctorul nu fugea să se ascundă într'o casă de alături cine știe de ce s'a petrecut, lumea a stat trei ore pe stradă, urlând și blăstămând, în adastarea doctorului, care ziceau că a dat o doctorie bolnavului ca să-l omoare.

Pe înopțat doctorul cu revolverul în mână, apărat de zece carabinieri cu săbiile trase, cu mare greutate a putut să străbată până la tramvaiul ce unește Nettuno cu Anzio, în urletele mulțimei furioase și în ploaia de pietri ce curgea pe capul lui și a carabinieriilor. Tramvaiul a pornit imediat, iar pietrele au sfărâmat foarte geamurile vagonului, și a rănit pe conductor. Nu este de lipsă nici un comentariu. Cetitorii noștri știe cum este în apus și cum este la noi.

I. T. Allan.

Cronică externă.

Contrarevoluție în Portugalia. Știrile despre tulburările sângeroase cari au avut loc Duminică trecută în Lisabona sunt foarte contradictorii. În Madrid, unde petrece de câteva zile ex-gele Manuel, nu se atribuie nici o importanță revoluționară.

Presă engleză, dimpotrivă, continuă să afirme că tulburările au avut un caracter pronunțat revoluționară.

„Exchange Telegraph” din Londra e informat că în Lisabona au avut loc lupte sângeroase. Marșarii, răsvrățiți de agitatorii monarhiști, s'au aruncat și au pornit înspre centrul orașului, dar au fost respinși de trupele republicane.

Acum liniștea e pe deplin restabilită.

Activitatea „Asociațiunii” în Sebeșul-săsesc.

Convocăm adunarea generală cercuală a desp. Sebeș. al „Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura pop. român.” pe 29 Iunie v. (12 Iulie n.) a. c. la 3 oare d. a. în pavilionul de vară al hotelului „Leul de aur” din Sebeșul săsesc cu următorul

Program :

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul comitetului și al cassariului pe anul 1910 și prezentarea bugetului pe 1911.
3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor de sub 2.
4. Alegerea unei comisiuni de trei pentru înscrierea de membri noi.
5. Disertație despre Asociațiune cu referire la jubileul de 50 de ani dela înființarea ei.
6. Rapoartele comisiunilor de sub 3 și 4.
7. Alegerea alor doi delegați pentru adunarea generală ce se va ține în anul acesta la Blaj.
8. Eventuale propuneri.
9. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.
10. Închiderea adunării.

Sebeșul săsesc în 15/28 Iunie 1911.
Pentru comitetul despărțământului.
Sergiu Medean Dr. Seb. Stanca
protopresbter, director. secretar.

NB. Seara la 8 ore reprezentație teatrală, declamații și petrecere cu joc.

Despărțământul VI „Sebeș” al Asociațiunii, aranjază un ciclu de prelegeri populare în 12 comune din jurul Sebeșului săsesc cu următorul program :

1. În Călnic la 7 Iulie n. Aurel Cosiurc: Din economia de câmp; Dr. E. Curta: Din igienă.
2. În Săsciori la 9 Iulie n. Dr. A. Moga: Sfaturi igienice; Iosif Goia: Despre asigurări.
3. În Cut la 16 Iulie n. Gheorghe Tatar: Folosirea rațională a banilor; Amb. Tatar: Despre legumărit.
3. În Nintul de Jos la 23 Iulie n. E. P. Păcurar: Despre Asociațiune; Dr. Seb. Stanca: Despre bursă.
5. În Las la 30 Iulie n. Gheorghe Tatar: Despre lux; Dr. D. Stefan: Din legile țării.
6. În Șugag la 2 Aug. n. Dr. E. Curta: Unele boale în popor; Andrei Ludu: Biserica și școala.
7. În Răhău la 6 Aug. n. Dr. D. Ștefan: Cauzele proceselor; Aurel Cosciuc: Din economia de câmp.
8. În Loman la 13 Aug. Dr. Nic. Lazar: Dreptul de alegător; Iosif Goia: Asigurarea vitelor.
9. În Căpâlna la 19 Aug. Dr. At. Moga: Nutrirea țăranului; Al. Duvlea: Despre alcoolism.
10. În Strugor la 20 Aug. n. Dr. Nic. Lazar: Dreptul de alegător; Ion Ghișe: Despre stupărit.
11. În Pianul de Jos la 13 Sept. n. E. Pop Păcurar: Munca și cruțarea: Const. Oancea: Conservarea porțului național.
12. În Petrifalău la 10 Sept. n. Dr. Seb. Stanca: Biserica și școala; Dr. At. Moga: Sfaturi igienice.

Sebeșul săsesc în 3 Iulie 1911.
Comitetul despărțământului:
Sergiu Medean Dr. Seb. Stanca,
director. secretar.

INFORMAȚII.

ARAD, 8 Iulie n. 1911.

— **Buletin metereologic.** Institutul metereologic anunță o neînsemnată schimbare de temperatură. Vreme caldă, cu furtuni în Răsărit. Temperatura a fost la amiază de 25,2% Celsius.

D. A. D. Xenopol — în Transilvania. Ziarul „Mișcarea” din Iași aduce știrea că ilustrul profesor d. A. D. Xenopol, va veni la începutul lunii Iulie, la noi.

Cu aceasta ocazie, d. Xenopol — scrie „Mișcarea” — va ține mai multe conferențe cu caracter științific la Arad, Sibiu și Brașov.

Știrea aceasta ne înveselește foarte mult, așteptându-l cu mult drag pe ilustrul profesor între noi.

— **Știri personale.** D. P. P. Carp, președintele consiliului de miniștri român a plecat la Karlsbad. Interimatul îl ține d. Titu Maiorescu, ministru de externe. — D. Dimitrie Sturdza, fost președinte de consiliu a plecat la Reichenau. — D. profesor A. C. Cuza se află de câteva zile bolnav de nefută. Medicii i-au prescris o cură la Karlsbad, pe care d. Cuza o va face în cursul lunii

Iulie. — D. Dr. Sextil Pușcariu, profesor universitar în Cernăuți și colaboratorul nostru s'a stabilit peste vară în Bran (Törcsvár).

— **Cutremur de pământ în Ungaria.** Azi noapte, cătră orele 2, pe pusta ungu-rească s'a resimțit un cutremur de pământ cum nu s'a mai pomenit în Ungaria. Raza cutremurului a avut o întindere neobișnuită. Centrul cutremurului a fost orașul Kecskemét, unde cutremurul a lăsat urme mari.

În Budapesta s'au resimțit două cutremure, unul după altul, la orele 2 și 5 minute. De durată de abia câteva secunde, cutremurul n'a pricinuit nici o stricăciune, cu toate că a fost atât de puternic încât în multe case de pe pereți au căzut icoane și alte lucruri atârinate.

Mult mai groaznic a fost cutremurul în Kecskemét, unde pământul s'a pus în mișcare la orele 2 și 7 minute. Aproape nici o casă din oraș n'a rămas fără stricăciuni. Pereții caselor au crepat; casele mai slab construite s'au prăbușit. De pretutindeni alergau oameni, în cea mai defectuoasă toaletă, în strade, cari în scurtă vreme erau împopulate de mii de oameni îngroziți. Până acum nu s'a putut constata nici un caz de moarte, dar foarte mulți locuitori au primit contuziuni grave.

Multe case au suferit atât de mult, încât autoritățile au dispus să fie numai decât evacuate, ca nu cumva prăbușindu-se să îngroape sub ruine locuitorii lor.

La Nagykörös cutremurul a fost tot atât de groaznic. Multe case s'au prăbușit. *Sub ruine au perit doi oameni.* Cutremurul s'a resimțit aproape în toate comunele de pe pusta ungu-rească. La Kövesd, Tiszaföldvár, Hodmezővásárhely, Hatvan și alte comune.

Cutremurul a pricinuit pagube enorme, cari nu se pot pretui.

Mai mare epaguba ce a pricinuit-o în Kecskemét, unde se urcă la mai multe milioane.

Pretutindeni unde s'a resimțit cutremurul, au avut loc scene înfiorătoare. Oamenii alergau ca nebuni pe stradă, țipând și plângând.

Banchet în onoarea dlui A. Bârseanu. Dela Eforia școalelor centrale din Brașov primim următoarea invitare :

În onoarea distinsului și iubitului nostru profesor, Andreiu Bârseanu, care în luna viitoare se va muta în Sibiu, Eforia școlară aranjează Mercuri, în ziua Sf. Apostoli Petru și Pavel, 29 Iunie vechiu (12 Iulie n.) a. c. la oarele 8 seara, în restaurantul „Transilvania” un banchet de adio. La acest banchet invităm cu drag pe această cale (alte invitări nu se fac) pe toți Românii și Româncuțele noastre din Brașov și afară de Brașov.

Cuverta costă de persoană cor. 3.20 și se va plăti la sfârșitul banchetului. Pentru orientarea birtășului rugăm pe cei, cari doresc să ia parte, să-și iscălească numele în lista, care pentru ușurință e depusă la „Casina română” din Târgul grăului, până Luni 27 Iunie v. (10 Iulie n.) a. c.) la oarele 6 seara. La revedere cu dragoste!

Brașov, în 22 Iunie 1911. — Eforia școalelor centr. gr. or. rom. din Brașov. — Dr. V. Saftu, prezident, Romulus Dogar, secret.

— **Loteria Reuniunii femeilor din Arad.** Reuniunea Femeilor Române din Arad ne roagă să aducem la cunoștință, că tragerea loteriei de obiecte s'a amânat, din cauza că nu s'a desfășurat încă decât un număr prea mic de losuri.

Facem totodată atât în numele Reuniunii cât și a cauzei mari pe care o reprezintă, un călduros apel, către toți sprijinitorii culturii naționale, către toate instituțiile noastre să binevoiască a cumpăra și a primi desfășurarea acestor losuri, cari au o mie de câștiguri de frumoase și prețioase obiecte românești.

— **Grindină mare în România.** Din Constanța ni-se scrie: Marți d. a. la orele 4 o puternică vijelie însoțită de ploaie și grindină s'a deslănțuit asupra întregului județ.

Furtuna a durat până noaptea târziu și din fericire grindina — de mărimea unei alune — n'a fost generală; dar pe unde a căzut a produs însemnate stricăciuni recoltei.

Astfel în comuna Pantelimon de Sus grindina a distrus peste 1300 de hectare de orz și 500 hectare de ovăs.

În comuna Pantelimon de jos pierderea se evaluează la 40 la sută orz și 60 la sută ovăs.

Pagubele suferite de aceste două comune unde grindina a bătut o jumătate oră, se evaluează la suma de 100 mii lei aproximativ.

Din recolta distrusă nu erau asigurate decât 50 de hectare de orz și 25 hectare ovăs la societatea „Dacia-România”.

Deasemenea în comuna Cartal și la satul Terzikoi, ploaia torențială ce a căzut a fost însoțită de piatră care a durat vre-o 6 minute.

Parte din această recoltă este asigurată la „Banca Generală Română”.

Pagubele pricinuite recoltei se evaluează la vre-o 35—40 la sută din orz și ovăs.

În orașul nostru, deși a ploiat puțin totuși vântul puternic de astă noapte a desvilit mai multe case, a spart multe geamuri și a smuls mai multe firme.

— **Manevrele regale române.** Din București ni-se anunță: Statul major al armatei a terminat lucrările în vederea manevrelor regale, cari vor avea loc toamna aceasta în nordul Moldovei, în preajma orașului Roman.

A. S. R. Prințepel Ferdinand, general de corp de armată și inspector general al armatei, va avea direcțiunea manevrelor.

În cursul săptămânei viitoare, statul major general al armatei va întocmi planul definitiv al manevrelor și va lansa un ordin circular tuturor corpurilor de trupă, aparținătoare corpurilor III și IV de armată, comunicându-le toate construcțiunile necesare în vederea concentrării trupelor cari vor lua parte la manevre.

Concentrarea trupelor va avea loc la 25 August și va dura până după terminarea manevrelor regale cari vor fi între 24 și 28 Septembrie.

Obiectul principal al manevrelor va fi experimentarea noilor secțiuni de mitralieze cu care au fost dotate regimentele de infanterie, batalioanele de vânători și regimentele de roșiori.

— **Iubitelul internatului de fete din Brașov.** Reuniunea femeilor române din Brașov serbează împlinirea de 25 ani, dela înființarea Internatului său de fete și invită cu stimă la serbarea festivă ce se va ține după participarea la Sfta Liturghie în biserica din Cetate Duminecă în 26 Iunie st. v. la 11 ore a. m. în sala cea mare a gimnaziului român precum și la premergătorul examen teoretic și practic al școlii de menaj și de industrie casnică, ce se va ține Sâmbătă în 25 Iunie st. v. la 3 ore p. m. în localul Internatului.

Expoziția lucrurilor de mână și a țesăturilor executate de eleve va fi deschisă începând cu ziua de Luni, 20 Iunie st. v. până în 25 Iunie în sala școlii primare de fete (Șirul Șaguna).

Duminecă în 26 Iunie st. v. după amiază la 2 ore excursiune în Stejeriș *Comitetul.*

— **Emigrările din Bosnia și Herțegovina.** În o ședință a delegațiunilor din iarnă, i-s'a adresat ministrului comun de finanțe, baronului Burrian în interpelație, cu privire la emigrarea Musul-

manilor din țările anectate. Ministrul a răspuns atunci, că știrile aceste sunt exagerate, deoarece Musulmanii sunt mulțumiți cu noua lor soartă și astfel n'au nici un motiv să-și părăsească vechea patrie. Această declarație a ministrului, pare a fi desmințită de fapte căci emigrarea Musulmanilor ia proporții din ce în ce tot mai mari. Mai nou se anunță din Sarajevo, că un grup de de opt familii constător din 33 persoane a trecut granița, după ce și-a vândut toată averea imobilă, stabilindu-se la frații din țara liberă, în Turcia. Față de noii compatrioți guvernul otoman a solicitat dela Cameră votarea unei sume însemnate, necesară la adăpostirea lor. În Turcia li-se dă pământ și bani ca să-și poată câștiga susținerea.

— **Universitatea din București** a acordat dlui Dinu Titu, student al facultății de litere, premiul Hillel în valoare de 500 lei pentru lucrarea sa: „Monografia dialectală a comunei Drăgus și împrejurimile”. (Țara Oltului).

— **Scrisori anonime.** În cercurile din Petersburg se vorbește mult despre drama familiară a unui negustor bogat. Întâmplarea e foarte romantică iar viața areorii produce ceva mai fantastic cu această dramă. [Anume,] fata unui negustor cetind într-o zi mica publicitate a unui ziar, s'a gândit să facă o glumă și să publice că dorește să țină corespondență cu vre-un bărbat.

La vre-o două trei zile a și apărut într-un ziar apelul ei. Mulțime de necunoscuți i-a adresat scrisori, scriindu-i că sunt aplicați să urmeze corespondența. Ea a ales pe unul, a cărui scrisoare trada o minte superioară, prin originalitatea sa. Acest necunoscut îi scria zilnic iar fata simția că gluma ei se schimbă în ceva serios.

Nu-și putea da seamă că ce este, dar când necunoscutul îi propuse o întâlnire, ea primind propunerea înțelese că inima ei răspundea la declarațiile tainicului adorator.

Timidă, șovăitoare urca treptele unui otel, unde avea să se întâlnească. Bătu la ușă, o deschise, dar... rămase împietrită locului. Adoratorul ei era tatăl său. Revenindu-și se întoarse agitată acasă, istorisind cu lacrimi mamei sale întreaga aventură.

Mama a înaintat proces de divorț contra soțului.

— **La Conan Doyle.** Autorul renumitelor romane criminale, cu figura detectivului Sherlock Holmes — Sir Arthur Conan Doyle aflându-se în Hamburg, a acordat unui redactor al ziarului „Kölnische Zeitung” un interview, care a apărut zilele trecute în ziarul menționat. Conan Doyle — spune redactorul — nu are înfățișarea puternică, miraculoasă a eroului său. E înalt, gras, muștafa mare blondă, ochi albaștrii. Autorul i-a istorisit, că în toate călătoriile sale n'a dat încă până acum peste un detectiv, care s'ar apropia de eroul romanilor sale Sherlock Holmes. Figura lui este de a'fel productul fantaziei. Ideia aceasta i-a venit studiind chiar pe profesorul său din Edinburg unde urma medicina.

Doctorul Bell era un mare psiholog și avea un sistem propriu de a face unele deduceri asupra stării sufletești a pacienților, examinându-le înfățișarea, privirea și mișcările mușchilor faciali.

Conan Doyle s'a gândit că sistemul acesta ar putea aduce servicii însemnate în descoperirea criminalilor. A fost preocupat multă vreme de ideia aceasta până s'a hotărât să creeze pe detectivul ideal al operilor sale Un puternic îndemn a primit de altfel când pe Edgar Poe, care a avut o influență covârșitoare asupra lui.

Trecând la planurile sale pentru viitor, Conan Doyle i-a spus ziaristului, că nu va mai scrie romane criminale cu toate rugămintele editorilor, ci se va ocupa de subiecte istorice, pe cari le va da în formă de romane. A și publicat deja un volum, care prin originalitatea sa a făcut senzație în Anglia.

— **Resbunarea impiegatilor de tren francezi.** Din Paris se anunță, că niște făptuitori până acum necunoscuți, au tăiat 80 de sârme de telegraf și telefon între Ville și Calais, și toate cele din Arville. Autorii acestei fapte se cred a fi impiegatii căii ferate de stat și ai societății de Nord, dimiși din post ca instigatorii greviștilor.

— **Advocat nou.** Primit următoarele: Vă anunț că mi-am deschis cancelaria de avocat în satul meu, Sasca-montană. Dr. Ilie Grosșianu, avocat.

— **Români bucovineni străini în țara lor.** Dintre popoarele conlocuitoare în Bucovina Români sunt cei mai vitregi tratați de guvern. Până acuma n'au nici o școală medie curat românească și D-zeu știe când vor primi-o. Nemți au o mulțime, Rutenii dispun de un liceu curat rutenian, iar zilele trecute s'a votat în consiliul comunal al orașului Cernăuți un liceu real pentru Poloni, fără ca măcar unul din consilierii români să fi amintit că Românii cari sunt autohtoni n'au încă nici un liceu național în țară.

— **Anunț literar!** Voind să pun sub țiar o broșură intitulată: „Școala română și învățătorul român în lumina adevărată”, prin această rog pe toți colegii precum și toți bărbații de școală, cari doresc s'o aibă să mă avizeze prin o cartă postală, ca să mă pot orienta asupra numărului ex. de tipărit.

Broșura din chestie va forma un studiu critic, care va cuprinde năcăzurile și aspirațiunile școlii și învățătorului român. Tot odată în broșura aceasta se vor respinge multe din loviturile îndreptate și se vor restabili multe din greșelile atribuite școlii și inv. român. Broșura nu va costa mai mult de 1 cor. Roșia, (Rósa) 2 Iulie 1911. u. p. Maros-Petreș. *Iosif Stanca, inv.*

— **Călătoria Țarului în Germania.** Din Petersburg se anunță, că nu este probabil ca Țarul să facă vara aceasta vre-o călătorie în Germania. Știrile de până acum despre această călătorie par a fi din domeniul fantaziei.

— **Bucovineni în România.** În ziua de 5 Iulie n., institutorii și învățătorii din districtul C-Lung și împrejurimi, din Bucovina, având între dânsii și trei revizori școlari, magistrați și militari au plecat din Bucovina trecând prin Dorna, apoi vizitând Ciahlaul au luat-o cu plutele pe Bistrița prin Toance, Barnar, etc., ajungând la Piatra, unde li-s'a oferit un frumos banchet în grădina publică.

Din Piatra vor pleca spre Tg-Neamț vizitând în drumul lor băile Băltătești, mănăstirile Agapia și Văratecul și vor sosi la Tg-Neamț, Sâmbătă 25 Iunie.

Aici li-se va oferi deasemenea un frumos banchet în grădina publică pregătindu-li-se o primire din cele mai frumoase.

— **Sadoveanu în ungurește.** În numărul său de Vineri, ziarul „Világ” dă o nouă traducere din literatura românească.

De astădată publică o nuvelă de Mihail Sadoveanu.

Cum sântem informați, în curând va apărea la editura unei mari librării din Budapesta un volum de traduceri din cei mai buni scriitori români.

— **Monument lui Bánffy.** Ziarul Pesti Naplo a deschis o colecție publică, de a se ridica statuia sdrobitorului de naționalități, decedatului Bánffy. Statua va împodobi vre-o stradă de la Budapestei.

— **Un bust lui Cuza Vodă la Ploești.** În anul 1860 domnitorul Alexandru Ioan Cuza, pe când vizita orașele țării, a venit și la Ploești.

Aici a fost găzduit în casele Steriade, astăzi devenite proprietatea dlui N. Nedelcovici.

De atunci, pieței unde se află aceste case precum și strada. i-s'a dat numele domnitorului Cuza Vodă.

Pentru glorificarea numelui marelui domnitor, d. Teodor N. Armanopol, român macedonean mare proprietar, a luat frumoasa inițiativă, ca să se ridice un bust domnitorului Cuza, în piața cu acelaș nume.

Di Armanopol, a dat pentru îndeplinirea acestei opere naționale, suma de cinci sute lei.

Pentru aducerea la bun sfârșit a acestei inițiative, se va constitui un comitet de acțiune.

— **Un bust lui Piekarski.** Din București ni-se scrie: În curând se va ridica pe mormântul regretatului publicist și artist Rolla Piekarsky un bust al acestui om de inimă care a fost promotorul mișcării cooperative din țara noastră.

Se știe că un comitet de inițiativă, prezidat de d. inspector G. Dumitrescu-Bumbești dela băncile populare, a lansat un apel pentru strângerea unui fond necesar ridicării acestui bust.

În cooperatiunea română, regretatul Rolla Piekarsky a muncit anonim și discret, punând cel dintâi la îndemâna celor cu care venea în legătură, cunoștințele sale economice și cooperative.

Tot Rolla Piekarsky a tradus lămurit cel dintâi în românește statutele societăților similare din străinătate.

Nu s'a hotărât încă data când va fi inaugurat acest bust.

— Din «Monitorul oficial». Ministrul de interne a aprobat (nrul 85.526) statutele societății teatrale din Beiuș. (Filiala societății pentru fond de teatru român).

x Profesorul Dr. Cantani, renumitul medic al boalelor de zahăr a constatat următoarele: Apa amară naturală, Francise Iosif, luată pe stomacul gol, este minunată nu numai ca purgativ, ci și pentru regularea stomacului și astfel înlocuiește la perfecție apa de Carlsbad. Se capătă în farmacii și băcăni. Direcțiunea Budapesta.

x Recomandăm atât comercianților, cât și particularilor, cari doresc brinză de oaie, săcuiască ori caș gras, să facă o încercare la fabrica „Transilvania” din Cluj prin o comandă.

Dr. VICTOR GRAUR.

Medic universal, medic școlar calificat, profesor de igienă.

Institut de dantistică.

Arad, Andrassy-tér Nr. 22. — Etajul I în fața palatului administrativ (comitatului)

Mișcare culturală și socială.

16 Iulie n.

Brad: Petrecere socială dată de meseriașii români din Brad în grădina la «Coroana». Inceputul la orele 4 d. a.

Galeș: Petrecerea de vară în «Bercul junilor» din Galeș (lângă Săliște.) Inceputul la orele 2 d. a.

Invitări speciale nu se fac.

ECONOMIE.

Târgurile de săptămână în Bihor. Pe viitor, târgul de săptămână din Chișinău (Bihor), care se ținea Luni, se va ținea întotdeauna Miercuri.

Târgurile de țară cari se țineau în această comună la 10 Ianuarie și 10 Iulie, pe viitor se vor ținea la 1 Ianuarie și 1 Iulie.

Tovărășie pentru asigurarea vitelor. Domnii acționari ai «Insofirii țăranilor pentru asigurarea de vite» prin aceasta sunt invitați la **adunarea constituantă** care se va ținea în 15 Iulie n. 1911 la orele 11 a. m. în localul Casinei române din Oravița-montană cu următorul **Program**: 1. Deschiderea adunării și constituirea biroului. 2. Constatarea capitalului signat și plătit, decretarea înființării societății. 3. Staverirea statutelor. 4. Alegerea direcțiunii și a inspecțiunii. 5. Absolvarea fundatorilor. Oravița, 4 Iulie st. n. 1911.

Fundatorii.

BIBLIOGRAFII.

«Păceri vinovate» este titlul noului volum apărut în *Biblioteca Lumina* de marele scriitor Leo Tolstoi literatul-cugătător, apostolul iubit de o întreagă lume. Volumul poate fi citit cu folos de toate păturile sociale și de toate vîrstele. Un volum de 126 pagini 30 bani.

«Noua revistă română» de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu-Motru, are următorul program: Noutăți. Criza bisericească. — Congresul al VII-lea al Asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor. Chestiuni actuale: A. D. Xenopol. Metoda în științele succesiunii geologice și istorice. Tipuri sociale. A. G. Murgescu. Psihologia negustorului român. Istorie medicală: Dr. Florea Simionescu. Vindecarea beției la Romani. Literatură: C. Teodorescu. Frumusețea (legendă georgiană) Oreste. Fantazii de iarnă A. Cehov. O mireasă fără prejudecăți. Discuții: Const. Sp. Hasnaș. Sfirșitul unei polemici. Insemnări: Cum se jignește și cum se salvează onoarea. — O femeie neobicinuită. — O mască ciudată din zilele noastre. Revista revistelor: Viața nouă. — Mercure de France. — Le Courrier européen. Memento. Redacțiunea și administrațiunea: București, Calea Victoriei 62. Abonamentul pe an 10 lei, 25 bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

I. Russu-Șirianu: Schițe și nuvele. Un elegant volum de lucrări inedite ale regretatului nostru publicist. Prețul 1 cor. 50 fil. plus 10 fil. porto.

De vânzare la **Librăria „Tribuna”**.

POȘTA REDACȚIEI.

Frații I. Perșolțu, Brăila. Vă mulțumim calduros. Am pus ziarul în expediție. La revedere!

I. I. (Constanța). Trimiteți-ne o corespondență mai obiectivă.

A. S. (A.) Aveți dreptate. E sistem în procedeu care v'a atras de mult atențiunea. Cu o consecvență uimitoare calomniile și minciunile se publică întotdeauna în «numărul popular». Nu e de ajuns că e neînțelegere între cărturari; sămânța certei trebuie sămănată și în popor.

În interesul cui? Desigur nu în interesul «solidarității».

Redactor responsabil: Iuliu Ciurțiu.
„Tribuna” Institut tipografic, Nicu și Co.

BEISZ
MIKSA
fabrică de
MOBILE
în
Oradea-mare-Nagyvárad
Calea Rákoczi-ut No 14.
(Lângă Apolo).

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVAR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plăttre în rate pelângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Leon Tolstoi.

55

RĂȘBOIU ȘI PĂCE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Mai întâi eu nu sunt pentru d-ta „tătucu”, domnule ofițer de stat major; apoi mi-ai spus numai că va da foc punții; dar cine o să-i dea foc: dracul ori diavolul Duh... iată ce nu mi-ai spus.

— E acelaș lucru, zise Nesvitzski făcând un semn cu mâna și intră în vorbă cu Gerkoff.

Colonelul privi fără vorbă pe ofițerul din suită, apoi Nesvitzski, după aceea pe Gerkoff, și rosti cu un glas solemn:

— Merg să dau foc punții.

Husarii se scoboriră de pe cai încercându-și săbiile în căpăstru, și grăbiți, fără să știe ce au de făcut, își arătară semnul crucii. Rostoff nu se mai uita la comandanți, căci nu mai avea vreme. Ii era teamă să nu rămână în urmă, mâna îi tremura trecând căpăstrul ornatei sale, sângele îi ferbea năvălindu-i spre inimă. Rostoff, împingându-l cu cotul, trecu în fața lui și se arătă:

— Fitiul, să se aducă fitiul.

Rostoff nu auzea nimic, și nu vedea decât husarii care fugă în jurul lui cu un zăngănit de săbii. El da înaintea cu gândul de a fi cel dintâi sosit, dar când pe pod, lunecă într-o baltă de noroi, se potolă și căzu de-a bușile. Alții îl întrecură.

— Trimite din două părți, căpitane, strigă comandantul.

Rostoff stergându-și mâinile de pantaloni, îl privi pe comandant și voi să dea fugă înainte, închipuindu-și că cu cât va merge mai repede cu atât mai bine va fi.

Dar Bogdanici, fără să-l recunoască, îi strigă: — Cine aleargă colo în mijlocul punții? Inapoi, juncker!

Apoi, adresându-se lui Denissoff care făcea paradă de curagiu, avântându-se călare pe pod:

— De ce te expui căpitane?

— Ei! ghiuleaua găsește oricum pe vinovat, răspunde Denissoff.

În vremea asta Nesvitzski, ofițerul din suită și Gerkoff stăteau în afară de bătaia tunurilor și priveau când la micul grup de oameni cu căscile galbene, cu vestele verde închis și cu pantalonii albaștri, când la grupurile de călărași și caii lor ce veneau din partea cealaltă.

— Oh! husarii sunt într-o poziție rea! zise Nesvitzski.

— Pentru ce a trimis atâția oameni? întrebă ofițerul din suită.

— Într'adevăr, întări Nesvitzski, doi husari ar fi fost de ajuns.

— Ah! Excelență, făcu Gerkoff cu aerul lui naiv pe care nu știa când e serios și când glumeț; ah! Excelență, cum vedeți lucrurile! Să trimeată numai doi husari? Dar atunci cine l-ar decora cu ordinul sf. Vladimir? Acum însă, cu cât vor fi mai mulți morți și răniți, cu atât va fi și escadronul mai onorat... E, hei, știe el, Bogdanici ce face!

— Acum, făcu ofițerul din suită, vine mitraileza! El arată piesele de tunuri pe cari francezii le apro-

piau cu zor. Un punct alb, și încă unul, și încă unul, unduiră aproape simultan și când tună prima lovitură, un al patrulea punct se ivi. Două detunături urmară, apoi o a treia.

— Oh! oh! gemu Nesvitzski ca și cum ar fi fost prins de o durere arzătoare; și apucându-l pe ofițerul din suită de braț:

— Privește, a căzut un om!

— Mi-se pare că-s doi.

— Dacă aș fi tare, rosti Nesvitzski deturnându-se, nu m'aș rășboi nici odată.

Francezii își încărcară din nou tunurile în grabă. Infanteriști cu haine albastre dădeau fuga pe punte. Din nou, și la intervale neregulate, se înălțară nouriși de fum alb și mitraileza șuera și părăia pe punte. De data asta însă Nesvitzski nu putu vedea ce se petrecea. Un fum des învălea podul, căruia husarii reușiseră să-i pue foc.

Și înainte ca să fi avut vreme ca să se repeadă la caii lor, francezii le mai trimiseră trei descărcături dintre cari două nu-i atinseră, dar a treia abătu trei oameni.

Rostoff preocupat de raporturile lui cu comandantul șef se oprise în mijlocul podului și nu știa ce să facă; el își închipuise totdeauna rășboiul ca o luptă corp la corp, dar acum nu vedea în față nici un adversar, pe care să-l fi putut ataca. Nici nu putea să ajute a da foc punții, pentru că n'avea fitiluri ca ceilalți soldați. Rămase dar în așteptare, privind, când deodată o mitraileză șueră și căzu în jurul lui ca o ploaie de nuci și un husar de lângă dânsul căzu, gemând, pe parapet. Rostoff se apropie de el. Patru husari luară rănitul și-l duseră.

(Va urma).

„CRIȘANA“

Institut de credit și economii societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Subscrisa direcțiune publică prin aceasta concurs pentru ocuparea postului de

practicant

la filiala din Hălmagiu (Nagyhalmagy, comitatul Aradului), dotat cu un salariu anual de 840— coroane și tantiemă statutară.

Dela refrecanți să recere ca să documenteze, că au absolvat o școală comercială superioară cu examen de maturitate și că în afară de limba română, cunosc pe deplin limba maghiară, eventual și cea germană.

Cererile provăzute cu atestatele în orig. sau copie legalizată sunt a se înainta până în 15 August n. 1911, la subsemnata direcțiune, iar postul este a se ocupa la 1 Octombrie n. a. c.

Brad, 22 Iunie n. 1911.

Direcțiunea.

PROFESOARĂ

cu calificare pentru școlile civile, dă instrucție din limba germană și franceză. Adresa la »Tribuna«

Caut un post de pădurar

eventual ca conducător în vre-o moșie din România, sunt de 31 de ani român silvicultur absolut cu paxă de mai mulți ani câștigată în domeniuri mari și sunt vărsat în toate ramurile economice. — Postul îl pot ocupa cu 1 August. Oferte la adresa Adm. »Tribun« în Arad.

Pământ

de mărime cca 212 jughere ungurești, e de arindat, de tot lângă stațiunea Nădlacului (Nagyalak). Constă din arătură și livadă, cu grajduri deajune pentru vite, magazină și 2 locuințe. Licitația se ține în 30 Iulie nou în casa comunală din Nădlac. Deslușiri dă Mihai Șerban Halle a/ Saale Wilhelmstrasse No. 16. Germania.

Wällischhof

stabiliment de hidroterapie și sanatoriu aranjat conform tuturor recerintelor moderne; dietetică după sistemul Dr. Lahmann; (băi de aer, de soare, de abur, de aer cald, de acid carbonic, de oxigen, de radium, băi medicinale și electrice, gimnastică etc.)

30 minute depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Indicat la toate boalele nervoase și cele ale schimbului organic (neurasthenie, histerie, amemie, diabet, diathesă urică, reumatism, boale de stomac și de intestine etc.)

Cură de slăbire și îngrășare.

In stabiliment nu se primesc morboși de boale infecțioase și boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.

Telegrame și telefon: Wällischhof-Giesshübl bei Wien.

Cu prospecte și cu detaluri stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

„VULTURUL“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Tășnad.

CONCURS.

»VULTURUL« institut de credit și economii în Tășnad (Tasnád, (Szilágymegye) caută un **cassar**, cu salariu anual de 1100 Coroane plătit în rate lunare anticipative.

Dela recurenți să recere să fie absolți de școalele comerciale și să depună o cauțiune de 3000 Cor.

Petițiile sunt a se adresa direcțiunii până la 15 Iulie a. c. iar postul e de a se ocupa imediat după alegere.

Direcțiunea.

! Căcancelarie administrativă și birou de informațiuni !
în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocusuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efeptuiesc totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și anticipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,

advocat diplomat

VIII., Aggteleki-u. 10., J. 7. Telefon 171-27.

Un tânăr, student în medicină, bine dezvoltat și student foarte bun, caută o domnișoară sau doamnă cu care s'ar fi-danța sau căsători și cu a cărei ajutor ar putea urma cariera mai departe. Se cere și avere. Ofertele sunt a se trimite la Administrația »Tribunei« sub numele »Galenus«.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K —66 litru. Rizling —68. Roșu —74.

Vinuri noi: Carbenet alb K —98 litru. Șiller K —52. Rizling K —54. Rizling și Ruje amestecat K —50 litru.

Rachie de treve (comină) K 1.60 litru. Rachie de drojdi 2.30, Rachie de treve (comină) specialitate K 2.10 litru.

Vinul și rachiea să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1910.		1911.	
19 Iunie		11 Iunie	18 Iurie
ACTIV			
125 967 415	88 657 415 Rezerva metalică aur 123 449 108	174 267 250	174 292 108
	37 310 000 » trate aur 50 843 000		
1 792 143	Argint și diverse monete	1 462 155	1 440 905
69 297 534	Portofoliu român și străin	107 385 271	100 541 596
	(*) Impr. pe ef. publice 7 943 000		
26 600 735	» in cont curent 13 384 630	21 485 131	21 333 130
11 999 667	Efectele capitalului social	11 999 789	11 999 789
14 728 652	Efectele fondului de rezervă	17 856 442	17 856 442
3 115 121	» » amort. imob. și mașin. de imprim.	4 284 121	4 284 121
6 001 378	Imobile	6 023 88	6 023 889
713 307	Mobilier și mașini de imprimerie	737 589	739 352
959 800	Cheltueli de administrațiune	898 742	1 012 508
107 408 050	Depozite libere	111 964 080	112 595 755
35 955 369	Conturi de valori	24 978 197	24 196 273
35 245 383	Conturi curente.	42 170 752	48 473 819
439 784 554		525 513 402	524 789 581
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
28 411 956	Fond de rezervă	30 359 907	30 359 907
4 188 286	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 461 614	4 461 614
251 712 011	Bilete de bancă în circulațiune	338 578 350	336 155 091
1 961 463	Dobânzi și beneficii diverse	1 941 818	2 025 745
107 408 050	Depozit de retras	111 964 080	112 595 755
34 102 789	Conturi diverse, sold	26 207 633	27 191 470
439 784 554		525 513 402	524 189 581

Scomptul 5%

*) Dobânda 5 1/2%

Stațiunea climaterică Rigósfürdő (Bogdarigós).

Comitatul Timiș, pe linia Timișoara—Lipova, dela stația Charlottenburg 7 km. (E consult de a comanda trăsura la gară). — Baia e situată în regiune minunată, lipsită de praf.

Băi excelente contra reumatismului, podagrei etc.

Cădere frumoasă și ieftină. — Mâncare bună și ieftină.

Sezon până la sfârșitul lui Septembrie.

Clarificări dă:

Direcțiunea stațiunii climaterice Rigósfürdő. — Telefon 2, precum și

Anton Nägele,
farmacist, Timișoara. Telefon 322.

GRUBER DEZSŐ

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolozsvar,
Colțul străzii Wesselényi și Szép,
vis-à-vis cu hotelul »Fészak»

Noutăți în pălării de domni și copii, albituri, cravate și toffelul de articole.

Prețuri solide!

Serviciu conștiințios!

FABRICA DE BRÂNZĂ TRANSILVANIA

CLUJ

PIAȚA SZÉCHENYI, (CASA RÉGENI).

Recomandă fabricatele sale, calitate bună:

Brânză săcuiască 1/10 — 1/4 kg. în burduf

Brânză săcuiască 1—2 kg. în burduf

Brânză săcuiască 4—10 kg. burd. mare

Brânză săcuiască 5 kg. în lemn

Brânză săcuiască 10—15 kg. în lemn

Caș de Cluj format de țigle, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Catalog gratuit.

Agenti comerciali

de orice branșe, cari doresc să desfășoare jocuri de loterie, permisă de lege, pot ajunge la un venit frumos pe lângă condițiile cele mai favorabile.

Cassa de bani Braun
Budapest, V., Béla-utca 3. sz.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea și acoperirea cu tînchea a sf. biserici din *Saturău* (Raj) p. u. Gurahonț (Honcztó) protopopiatul Hălmaგიului, pe baza plan-proiectului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nr. 2634/911, să publică licitațiune minuendă.

Terminul de licitațiune sub conducerea P. On. domn *Cornel Lazar*, protopresbiterul Hălmaგიului să defige pe ziua de 28 Iunie (11 Iulie n.) 1911 la orele 10 a. m. în localitatea școalei.

Prețul de esclamare este 3390 cor. 30 fil. Doritorii de a licita au să depună un vadiu de 10% din prețul strigării înainte de începerea licitațiunii în bani gata ori libele de depunere pe numele licitantului.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de-a primi pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Proiectul de spese și condițiunile de licitațiune cu instrucțiunile consistoriale se pot vedea la oficiul parohial din *Saturău*.

Intreprinzătorii nu pot pretinde diurne ori spese pentru participare la licitație.

Saturău, din ședința comitetului parohial ort. român ținută la 19 Iunie (2 Iulie) 1911.

În numele comitetului parohial:

Constantin Lazar,
paroh, președintele comit. parohial.

Birou de informații !!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac toffelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Cumpăr

în orice cantitate flori de romonițe (mușetel) flori de tei, flori de friguri, flori de soc, flori de bujor, flori de grâu, mama de secari, frunze de mătrăgună, frunze de măsălarăniță, bolondaică, ciu-mașe și rădăcini de mătrăgună fie verzi ori uscate, precum și vespi de frapten (gândaci de maiu).

Farmacia

Alexandru Szokoly, Arad

— (vis-à-vis de biserica sârbească). —

Ilustrate

cu motive românești și cu vederi din România ș. a.

se pot căpăta la »Librăria Tribune!»

De vândut.

Un locomobil cu mașină de treerat, 4 cai putere. — Se poate privi la magazinul de lemne a con-telui Zselénszki, Arad, Strada Nagyvárad 12.

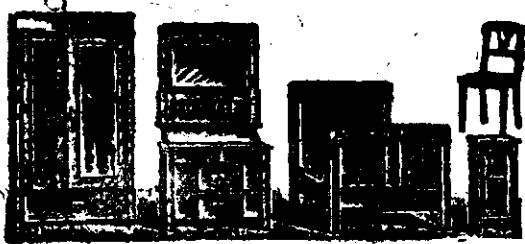
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL

tâmplar de edificii și mobile

NAGYENYED, Rozsa-utca.

(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrata în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. **Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.**

Nou! Modern!

S'a deschis

librăria, papităria și magazinul de note muzicale

Geza Décsi

Strada Forray (Palatul Hunyady lângă firma Brunner).

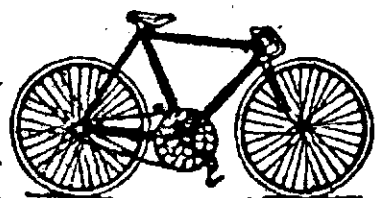

Bicicletele de renume mondial:

THE CHAMPION

și **PREMIER**

cu osie campanilă

roată automată (cu frînă liberă) se vând pelângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără de nici o ridicare de preț în rate lunare de 12 și 15 cor. precum și

— părți alcătuitoare pentru biciclete —

ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. În urma circulației mari unde în toată Austro-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus — în mare cu preț original de fabrică. —

Láng Jakab și fiul

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapesta, VIII., József-körut 41.

Filiale: Baross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Gândiți-Vă la viitorul Vostru!

În contra lipsei omul se poate apăra pe sine, precum și pe cei de aproape dacă cumpără

obligațiunile societății de ajutorare reciprocă „**BIOS**“ (Timișoara).

Fiecare se poate asigura, pe lângă plățirea taxei de înscriere 10 cor., a taxei de membru 12 cor., apoi pentru eventualele cazuri de moarte 2 cor. — toate plătite în un an — la cazuri de moarte suma de 2000 cor. — pe timp de 3 ani; la cazuri de incapacitate la lucru suma de 50 cor., lunar: iar după o plățire de 30 ani o anuitate de 600 cor. Ori-ce tată poate asigura pe fată la zestrea de 2000 cor iar pe copil la majoritate tot 2000 cor., — plățind rate bagata'e. Dacă moare cel-ce plătește, încetează plățirea ratelor, iar copiii respectivi, primesc până la etatea de 15 ani anuitatea de 30 cor., iar la căsătorie ori majorat suma asigurată — Institutul are depina acoperire. Suma asigurată până acum se urcă la 20 milioane. — În casa statului e depusă suma de 200.000 cor. cauție.

Cu lămuriri și prospeet servește atât centrala din Timișoara cât și agentura din Arad. Șef-agent pentru comit. Arad și Hunedoara:

Kökényessy J. Károly, Arad.

Se primesc bărbați de încredere ca agenți la sate ori orașe.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obolă, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad.

În atenția cumpărătorilor de **mobile**

le recomand magazinul meu din Arad, strada Fejsze No 6 unde țin în depozit: aranjamentele cele mai moderne, pentru dormitoare, sufragerii și saloane cu prețuri moderate. Primesc comenzi în atelier conform cerințelor preliminare și mustrelor ce le servesc publicului. — Condițiile cele mai favorabile. Cu stimă:

Csatlós András,
măsar și dulgher.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „**JACOBI**“ din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »**JACOBI**«.

„VICTORIA“

institut de credit și economii societate pe acții. Fondată în anul 1887.

Centrala în **Arad** Calea Arhiducelui Iosif 2 (vis-à-vis de primărie).

Filiale în **Șiria** (Világos) și **Chișineu** (Kisjenő). Casele proprii.

Capital societar . . . . . 1,200.000.— Cor.
Fond de rezervă . . . . . 1,100.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 11,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 280,000.000.— Cor.

Primește depuneri spre fructificare, despre care eliberează libele.

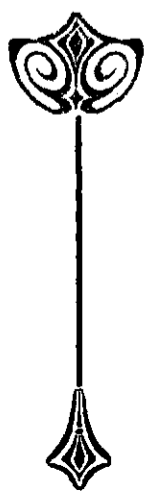
Pentru sumele depuse fără termen de abziecș și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocate pe timp mai îndelung de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detrager.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

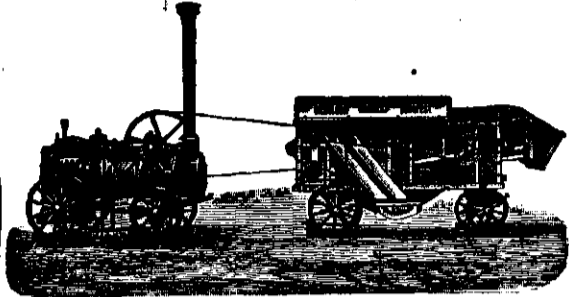
Dă anansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

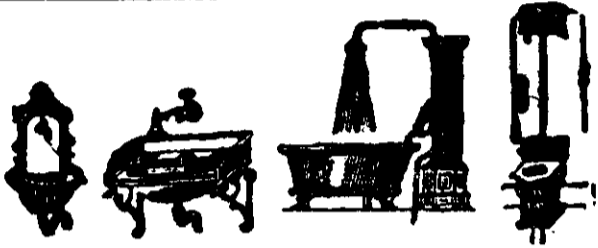
Anunțăm că mai avem 2 mașini de treerat cu 8 cai putere, 2 mașini cu 6 cai putere, 1 mașină cu 4¹/₂ cai putere și mai multe motoare cu benzin de trierat, pe cari le putem pune imediat la dispoziția celor cari au lipsă de ele.

Garanță. — Condițiuni avantajoasă de plătire în rate.

Frații Burza
Arad,
Boros Béni-tér nr. 1.
(Casa proprie).

Apaducte.

Cele care doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779. — Primește pe lângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sonde. — Primește pe lângă condiții avantajoase luarea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit. Se angajează pe anul întreg pentru ținerea în bună rindulală a caselor și pentru repararea bazinei closetului. Oferă aparatul pentru clătirea closetelor — unul care nu reclamă spese și de fiecare bucată dă garanția de 3 ani. —

Gramofoane și plăci, Aprinzători original „Imperator“, lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin în marele magazin de fabrică a lui

Tóth József, Szeged, Könyök-u 3.

Vânzare și pe rate.

Cereți gratuit prospectul de prețuri. Se caută revânzători.

Frații Weber

Iăcătusi pentru edifiții și constructori de apaducte
Timișoara-Fabric, Str. Tăvirda 26

Primim orice lucru, ce se ține de branșa aceasta precum și reparaturi anume: strângerea în fer a zidurilor, porți de fer, îngrădiri de morminte, cămine perpetue, vetre de fier (șparherhuri) etc. — Luăm spre lucrare construirea de apaducte precum și telefoane de casă și ridicarea parafulgerelor, pe lângă un preț moderat și garanță atât în loc cât și în pro vincii.

Cel mai mare depozit de cuptoare de olane

MICHAIL WAGNER

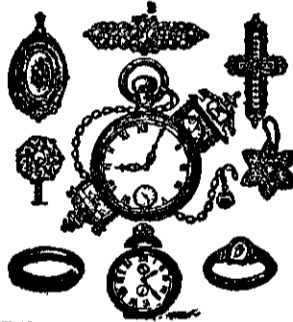
fabricant de cuptoare și olar,
Besztercze, Ungargasse 12.

Recomandă cuptoare de olane, căminuri, cuptoare pentru bucătări; fabricație proprie, pe lângă prețuri moderate, modele simple până la cele mai complicate în culori variate și moderne.

Totfelul de reparaturi și prefaceri se efectuează cu prețuri convenabile

Comande pentru băi de vană și căptușirea pereților se fac deasemenea din asortimentul depozitului.

Carol G. Sadler

ciasornicar
giuva ergin
și optic în

Bestercze, Str. Spitalului 23.

(lângă „Hotelul Sahing“).

Mare magazin de:

ciasornice de buzunar

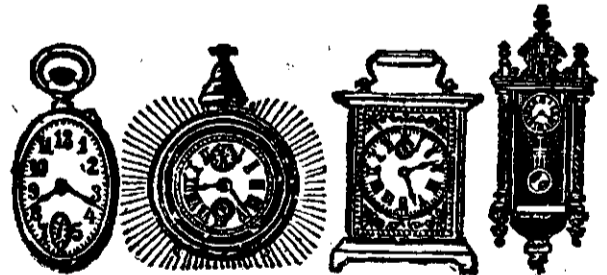
din aur argint și din nickel.

Oroloage de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.

Articlii optici și ochelari de — Ratenow. —

Reparările a tot-felul de articli în branșa aceasta se efectuează cu conștiințozitate și cu prețuri moderate.

Johann Spiler fabricant de —
cuptoare de lut.

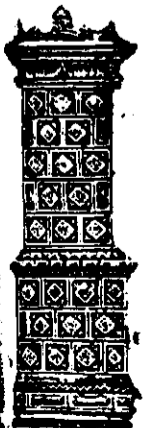
Sibiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiințios.

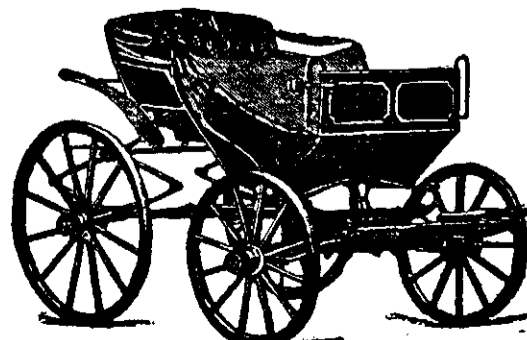
Comandele se execută imediat.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și ori-ce lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt.

Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

In atenția celor ce
zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD, Deák Ferenc-u. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că
în **bransa arhitectonică**
execut totfelul de întreprinderi de trans-
formări de zidiri vechi, repararea de biserici
române și școli, precum și zidirea lor.
Cu planuri și bugete servesc la cerere.
Comande primesc atât din loc cât și din
provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

simplu artistic pentru edificii și mobile, în
Sibiu — N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școli, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

M. Schromm
mehanic

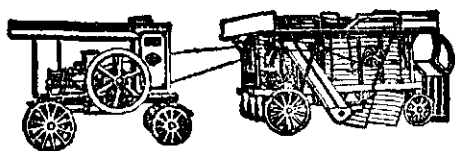
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public
din loc și jur

marele său atelier mehanic
aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde
se efectuează tot-felul de lucrări atingă-
toare în aceasta bransă, precum:

**mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,**
pe lângă prețurile cele mai convenabile
și execuție solidă și punctuală.

MOTOARE!

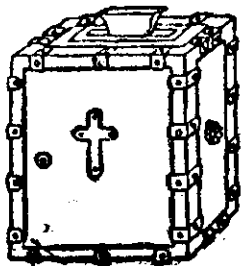

Cele mai bune și vrednice de încredere
dere motoare de benzin, accesorii pentru
trierat, automobus cu benzin, motoare
originale suedeze cu olei și motoare cu
gaz, se pot cumpăra pe lângă condițiunile
cele mai favorabile și cu garanță pe
mai mulți ani. Eftinătate și promptitudine.

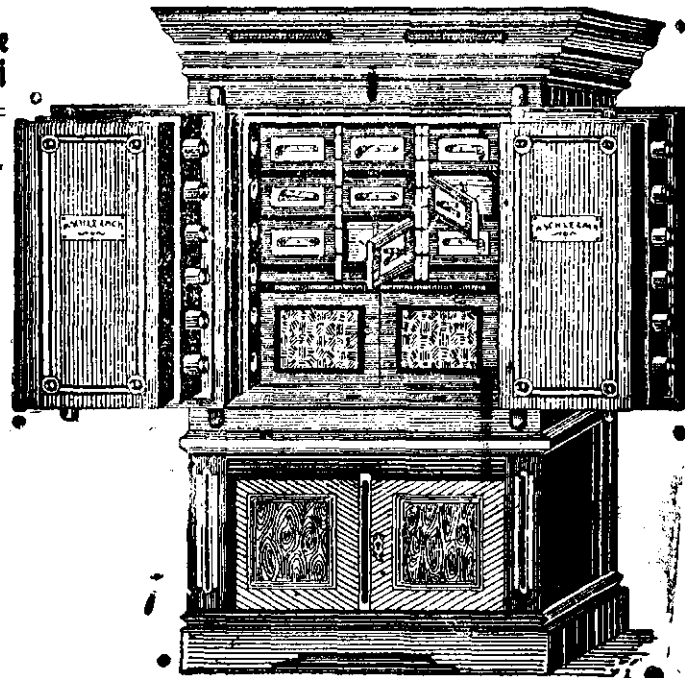
Karczag Testvérek
Budapesta, V., Aulich-u. 7
Prospecte și cataloage trimite gratuit.

A. SCHLEZACK fabrică de casse
pentru bani și
tesoare în
Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scy-
lolith și asbest incombustibile, recu-
noscute de cele mai bune. Scuta e
și casse panțerate sigur din antogen
și thermit, camere panțerate, casse
pentru acte, casele, prese pentru
copiat, lacăte de
siguranță, etc.

Referindu-vă la zia-
rul nostru vi-se tri-
mit prețuri curente
gratuit și porto fr.
Fabricare din ma-
terialul cel mai bun.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR

pregător de odăjdii și adjuturi bisericești.

Intențiat la 1883

Telefon pentru comit. și oraș 498.

Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

În colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul «Hungari».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevotoare atât a pro-
prietarilor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru
biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci, statue

- sau altfel de ajusturi bisericești -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

- necesare la formarea ajustărilor bisericești. -

Pentru livrările mele lau răspunderea.

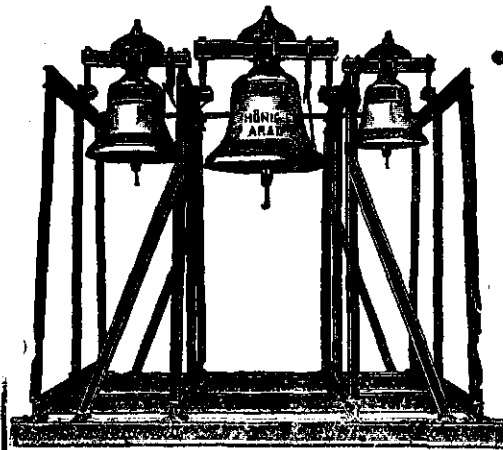
- Servesc bucuros cu catalog ilustrat. -

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de
clopote și metal, aran-
jată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11-28. — Fondat în anul 1840.

— Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai
favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale
cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul
că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e-
tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30%
la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer
ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror între-
buințare, clopotele se pot s-uti de crepat chiar și cele mai
mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Reco-
mandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de
fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clop-
telor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă
o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna
la dispoziție Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință
se trimit gratuit și porto franco.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptru benzină, gaz
și gaz condensat.

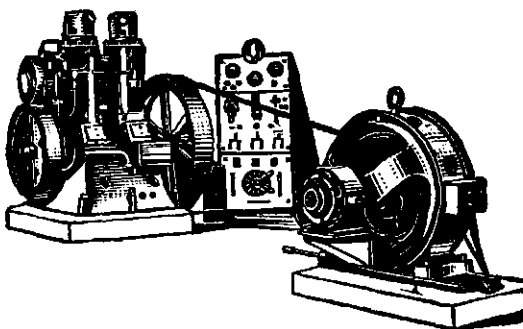
Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminările de specie le
pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA“

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Mașini semi stabile. Mașini de aburi. Cazane de aburi. **MOTOARE.** Șinuri. Pumpe. Mașini pentru moară. **TRANSMISIUNI** moderne. Fir de telegraf. Se pot cumpăra conform tuturor cerințelor la **EMIL ABELES** secția ferărilor și mașini Budapest, V. Váci-ut 88. — Mașini și cazane se dau și împrumut. — Telefon 132-14. Adresa Telegrafică: „BARSET“.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou, product igienic pentru arderea și infrumetarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricinuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele. Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, are acoperire încreșturile și e cu totul nestricăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiile burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă 160, jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer“ vâpșeală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă la comanda să se noteze că părul încărunțit în ce culoare se vâpșească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer“ apă care face părul blond Pentru a vâpși în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou de Măderat.

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei“ Arad

SCULPTOR

și PIETRAR

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE — sculptor și pietrar în — SZATMÁR-NÉMETHI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuele, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți — — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit desenuri, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

Premiat cu medalia cea mare la exp. milionară ... 1896

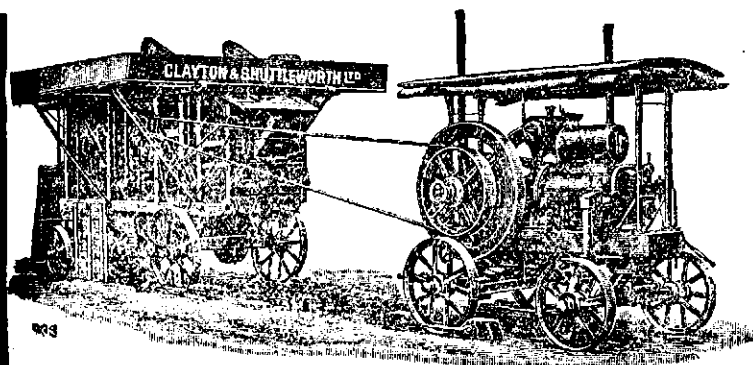
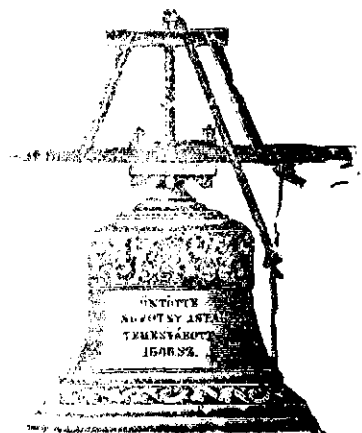
Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TİMȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în-te cu deosebire ventate și pre-niate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curante ilustrate gratis

Mare depozit in CLUJ.

Inspeția inginerului gratuit.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koloșvári) Ferenc József-ut No 31.
Telegramadr: Coloziale Koloșvári.
Telefon interurban No. 934.

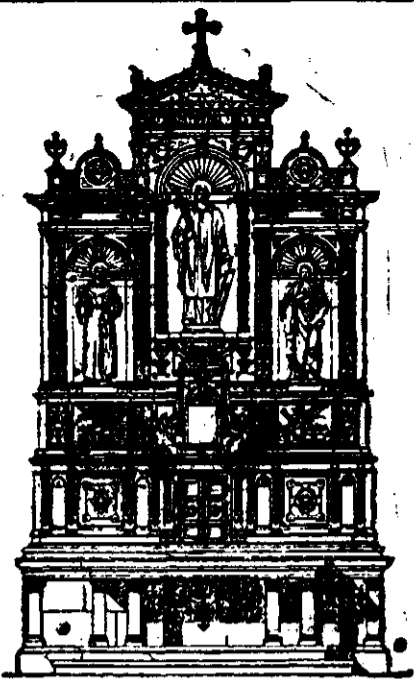
Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

- Motoare cu olei brut.
- Tulumbe cu motor cu gaz.
- Motoare cu benzină.
- Oleiuri de uns.

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

Szeifert János

sculptor,

Arad, Magyar-utca 29.

Pregătește toffelul de lucrări din acest ram, ca *iconostase, amvoane, aranjamente pentru biserici și salon*, toffelul de sculpturi pentru tâmplari. Reparaturi se efectuează prompt; comanda din provincie se execută grabnic. — Pentru aceasta solicit binevoitorul sprijin al publicului
Cu stimă: Szeifert János.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt

Erzsébet- u. No 56 (casa proprie).

Execută toffelul de icoane artistice.
Platinatie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimii este primul. — Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.
Prețuri moderate. **Cu deslușiri servesc.**

A. SZÁNTÓ

armurar, optician și fabricant de cumpene
Besztercze, Strada Spitalului

Pregătește toffelul de arme, pistoale, revolve, apoi cumpene deci- și centimale după ultimul sistem de legalizare pelângă prețuri ieftine și execuție plăcută.

Primește deasemenea repararea, pre lângă garanție și prețuri ieftine, a mașinelor de cusut- și de scris, a bicicletelor și cumpenelor.

Țin în depozit toffelul de arme, revolve, cumpene, greutăți ș. a. de permanentă.

P. T.

Prin aceasta Vă încunoștințez, că eu am abzis de a mai fi membru în Societatea primă a fabricii de pălării.

Deci îmi recomand atelierul meu bogat asortat cu toffelul de pălării pe care îl conduc sub firma proprie.

Principiul meu este: bun, solid și cu prețuri remunerate.

Fabricațiune proprie în pălării țărănești.

Cu deosebită stimă:

Carol Tartler,
pălărier.

Atelierul și locul de vânzare: Strada Pungariilor No 11.

Nu mai e lipsă

ca să tunzi părul ciasuri întregi cu ajutorul foarfecilor și al piaptănelui. Fiecare econom poate comanda pe o carte postală pe seama familiei

Mașina de tăiat părul Solingen

pregătită din cel mai bun oțel.

Foarfecile mașinilor noastre nichelate sunt ascuțite și ciselate cu mare îngrijire și astfel să și expediază, alăturându-se la o mașină și un piaptăn de tăiat de 5 și 10^m un feder în rezervă, și olei de uns.

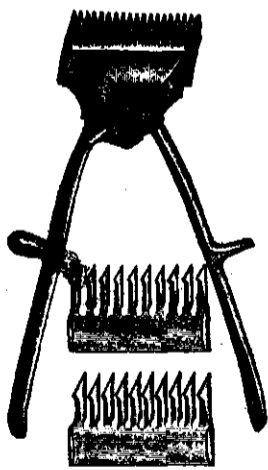
Expedierea se face și cu ramburs, ori trimițându-se banii înainte.

Prețul unei bucăți 6 cor., două bucăți se trimit franco (poșta plătită).

Frații LENGYEL Testvérek

magazin de expediție

KAPOSVÁR. (Somogy m).

Garanție deplină.

Serviciu prompt.

Carol Tartler, măestru pălărier

Bistrița, Strada Pungariilor No 11.

Pentru pălăriile cari sunt provăzute cu chipul: Marca de scutire, garantez!

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Forray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de primăvară

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Ciorapi împletii în temniță.